সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ ক্ষেত্ৰসমূহ: গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তন

সমসাময়িক সমাজত গনমাধ্যমে এক কেন্দ্ৰীয় ভূমিকা পালন কৰে। গনমাধ্যমৰ জৰিয়তে ব্যক্তি, গোট, সামাজিক প্ৰতিষ্ঠান আৰু বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ে ভৌগোলিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক আৰু ৰাজনৈতিক সীমাৰেখা অতিক্ৰম কৰি পৰস্পৰৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰে। মানুহে প্ৰাচীন কালৰে পৰা তথ্য, অভিজ্ঞতা, বিশ্বাস, মূল্যবোধ আৰু জ্ঞান ইজনে সিজনৰ মাজত আদান-প্ৰদান কৰি আহিছে। কিন্তু প্ৰযুক্তিৰ বিকাশৰ লগে লগে এই যোগাযোগৰ পৰিসৰ, গতি আৰু প্ৰভাৱত এক ব্যাপক পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। মৌখিক যোগাযোগ আৰু হাতে লিখা পুথিৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বাতৰি কাকত, ৰেডিঅ', টেলিভিছন, ইণ্টাৰনেট, সামাজিক মাধ্যম আৰু ডিজিটেল ষ্ট্ৰিমিং প্লেটফৰ্মলৈকে যোগাযোগ প্ৰযুক্তিৰ প্ৰতিটো গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিৱৰ্তনে মানুহে সমাজক কেনেদৰে বুজে আৰু ইজনে সিজনৰ সৈতে কেনেদৰে সম্পৰ্ক স্থাপন কৰে, তাৰ ওপৰত গভীৰ প্ৰভাৱ পেলাইছে। সেয়েহে গনমাধ্যম কেৱল এজন ব্যক্তিৰ পৰা আন এজন ব্যক্তিলৈ তথ্য প্ৰেৰণ কৰা এটা মাধ্যম নহয়। ই নিজেই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সামাজিক প্ৰতিষ্ঠান, যিয়ে জ্ঞানৰ নিৰ্মাণ, জনমত গঠন, সাংস্কৃতিক মূল্যবোধৰ পুনৰুৎপাদন আৰু সামাজিক সম্পৰ্কৰ পৰিৱৰ্তনত অংশগ্ৰহণ কৰে। এই অৰ্থত গনমাধ্যম সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ক্ষেত্ৰ, য'ত সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ সূচনা হ'ব পাৰে, ইয়াক লৈ আলোচনা হ'ব পাৰে, মতবিৰোধ সৃষ্টি হ'ব পাৰে, পৰিৱৰ্তন ত্বৰান্বিত হ'ব পাৰে অথবা পৰিৱৰ্তনৰ বিৰোধিতাও হ'ব পাৰে।

গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ সম্পৰ্ক অত্যন্ত জটিল, কাৰণ গনমাধ্যম সমাজৰ পৰা পৃথকভাৱে কাম নকৰে। গনমাধ্যম সংগঠনসমূহ ৰাজনৈতিক প্ৰতিষ্ঠান, অৰ্থনৈতিক স্বাৰ্থ, সাংস্কৃতিক মূল্যবোধ, প্ৰযুক্তিগত বিকাশ আৰু দৰ্শকৰ পছন্দৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হয়। একে সময়তে গনমাধ্যমে আকৌ এই প্ৰতিষ্ঠান আৰু প্ৰক্ৰিয়াসমূহৰ ওপৰতো প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে। এখন বাতৰি কাকতে কোনো সামাজিক সমস্যাক জনসম্মুখলৈ আনিব পাৰে আৰু তাৰ ফলত ব্যাপক আলোচনা আৰম্ভ হ'ব পাৰে। কোনো টেলিভিছন অনুষ্ঠানৰ জৰিয়তে কোনো প্ৰচলিত সামাজিক ধাৰণা বা কু-সংস্কাৰক প্ৰশ্ন কৰা হ'ব পাৰে। এখন তথ্যচিত্ৰই ইমান দিনে অদৃশ্য হৈ থকা কোনো সামাজিক সমস্যাক দৃশ্যমান কৰি তুলিব পাৰে। সামাজিক মাধ্যমৰ এটা পোষ্টে স্থানীয় কোনো সমস্যাক ৰাষ্ট্ৰীয় বা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়লৈ লৈ যাব পাৰে।

অনলাইন অভিযানৰ জৰিয়তে হাজাৰ হাজাৰ মানুহক কোনো সামূহিক কার্যকলাপত অংশগ্রহণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পৰা যায়। গতিকে গনমাধ্যম আৰু সমাজৰ মাজত এক পাৰস্পৰিক সম্পর্ক আছে। সমাজে গনমাধ্যমক প্রভাৱিত কৰে আৰু গনমাধ্যমেও সমাজৰ চিন্তা, আচৰণ আৰু পৰিৱর্তনক প্রভাৱিত কৰে।

সামাজিক পৰিৱর্তন বুলি সাধাৰণতে সময়ৰ লগে লগে কোনো সমাজৰ সামাজিক গাঁথনি, সামাজিক প্রতিষ্ঠান, সামাজিক সম্পর্ক, মূল্যবোধ, নিয়ম আৰু আচৰণৰ ধৰণত হোৱা গুৰুত্বপূর্ণ পৰিৱর্তনক বুজোৱা হয়। সামাজিক পৰিৱর্তন লাহে লাহে সংঘটিত হ'ব পাৰে অথবা অতি দ্রুতগতিতো ঘটিব পাৰে। প্রযুক্তিগত উদ্ভাৱন, অর্থনৈতিক পৰিৱর্তন, ৰাজনৈতিক আন্দোলন, জনসংখ্যাগত পৰিৱর্তন, সামাজিক সংঘাত, সাংস্কৃতিক আদান-প্রদান, পৰিৱেশগত চাপ অথবা সামূহিক কার্যকলাপ আদি ইয়াৰ কাৰণ হ'ব পাৰে। গনমাধ্যম এই প্রায় সকলো প্রক্রিয়াৰ সৈতে জড়িত। ই নতুন ধাৰণা প্রচাৰ কৰিব পাৰে, মানুহক বিকল্প জীৱনধাৰাৰ সৈতে পৰিচয় কৰাব পাৰে, পৰম্পৰাগত আচাৰ-ব্যৱহাৰক প্রশ্ন কৰিব পাৰে, সামাজিক আন্দোলনক সমর্থন কৰিব পাৰে, বৈজ্ঞানিক জ্ঞান প্রচাৰ কৰিব পাৰে আৰু প্রান্তীয় বা বঞ্চিত সম্প্রদায়ক নিজৰ অভিজ্ঞতা প্রকাশ কৰাৰ সুযোগ দিব পাৰে।

কিন্তু গনমাধ্যমক কেৱল সামাজিক উন্নতিৰ এক ইতিবাচক শক্তি হিচাপে চাব নোৱাৰি। যি যোগাযোগ প্রযুক্তিয়ে সচেতনতা আৰু অংশগ্রহণ বৃদ্ধি কৰিব পাৰে, সেই একে প্রযুক্তিয়েই ভুল তথ্য, কু-ধাৰণা, পক্ষপাতিত্ব, ঘৃণা, প্রভাৱ বিস্তাৰ আৰু সামাজিক বিভাজনো বৃদ্ধি কৰিব পাৰে। গনমাধ্যমৰ মালিকানা আৰু নিয়ন্ত্রণ যদি সীমিত সংখ্যক শক্তিশালী গোটৰ হাতত কেন্দ্রীভূত হয়, তেন্তে গনমাধ্যমে বিদ্যমান সামাজিক অসমতাক পুনৰ শক্তিশালী কৰিব পাৰে। ডিজিটেল প্লেটফর্মৰ এলগৰিদমে ব্যৱহাৰকাৰীয়ে কোনটো তথ্য দেখিব সেইটো প্রভাৱিত কৰিব পাৰে। চাঞ্চল্য সৃষ্টিৰ প্রৱণতাই গভীৰ আৰু যুক্তিনিষ্ঠ বুজাবুজিতকৈ অধিক মনোযোগ আকর্ষণক অগ্রাধিকাৰ দিব পাৰে। সেয়েহে গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱর্তনৰ সমাজতাত্ত্বিক অধ্যয়নত ইয়াৰ পৰিৱর্তনমুখী সম্ভাৱনাৰ লগতে সীমাবদ্ধতা আৰু নেতিবাচক প্রভাৱসমূহো বিশ্লেষণ কৰিব লাগে।

সমসাময়িক গনমাধ্যম পৰিৱেশৰ আন এটা গুৰুত্বপূর্ণ বৈশিষ্ট্য হৈছে তথ্যৰ উৎপাদক আৰু গ্রাহকৰ মাজৰ সীমাৰেখা ক্রমে অস্পষ্ট হৈ পৰা। পৰম্পৰাগত গণমাধ্যমৰ যুগত পেছাদাৰী সাংবাদিক আৰু গনমাধ্যম প্রতিষ্ঠানসমূহে তথ্য উৎপাদন আৰু বিতৰণৰ ওপৰত অধিক নিয়ন্ত্রণ ৰাখিছিল। ডিজিটেল গনমাধ্যমে এনে এক অংশগ্রহণমূলক পৰিৱেশ সৃষ্টি

কৰিছে, য'ত সাধাৰণ ব্যক্তিয়েও তথ্য সৃষ্টি, প্ৰচাৰ, মন্তব্য, পুনৰ-ব্যৱহাৰ আৰু তাৰ প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ কৰিব পাৰে। ইয়াৰ ফলত গণতান্ত্ৰিক অংশগ্ৰহণৰ নতুন সুযোগ সৃষ্টি হৈছে যদিও বিশ্বাসযোগ্যতা, ব্যক্তিগত গোপনীয়তা, ভুল তথ্য, ডিজিটেল অসমতা আৰু দায়বদ্ধতাৰ দৰে নতুন সমস্যাও সৃষ্টি হৈছে। সেয়েহে সমসাময়িক সামাজিক পৰিৱৰ্তন বুজিবলৈ এই পৰিৱৰ্তিত গনমাধ্যম পৰিৱেশ বুজাটো অতি প্ৰয়োজনীয়।

গনমাধ্যমৰ অৰ্থ:

'গনমাধ্যম' শব্দটোৱে সাধাৰণতে বিভিন্ন মাধ্যম, প্ৰযুক্তি, প্ৰতিষ্ঠান আৰু প্লেটফৰ্মক বুজায়, যাৰ জৰিয়তে তথ্য, ধাৰণা, জ্ঞান, মতামত, সাংস্কৃতিক প্ৰকাশ আৰু মনোৰঞ্জন মানুহৰ মাজত যোগাযোগ কৰা হয়। 'Media' হৈছে 'Medium' শব্দৰ বহুবচন। অৰ্থাৎ কোনো বাৰ্তা বা তথ্য এটা স্থান বা ব্যক্তিৰ পৰা আন এটা স্থান বা ব্যক্তিৰ ওচৰলৈ লৈ যোৱা মাধ্যম। গনমাধ্যম ব্যক্তিগত বা সম্প্ৰদায়ভিত্তিক যোগাযোগৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় গণযোগাযোগলৈকে বিভিন্ন পৰ্যায়ত কাম কৰিব পাৰে। সমাজতাত্ত্বিক দৃষ্টিকোণৰ পৰা গনমাধ্যমৰ গুৰুত্ব কেৱল তথ্য প্ৰেৰণ কৰাত নহয়; ই সামাজিক অৰ্থ আৰু বাস্তৱতাৰ ধাৰণা নিৰ্মাণতো অংশগ্ৰহণ কৰে।

গনমাধ্যমৰ ভিতৰত বাতৰি কাকত, আলোচনী, গ্ৰন্থ, ৰেডিঅ', টেলিভিছন, চিনেমা, ৱেবছাইট, ব্লগ, পডকাষ্ট, সামাজিক মাধ্যম, অনলাইন বাতৰি কাকত, ভিডিঅ' শ্বেয়াৰিং প্লেটফৰ্ম, ষ্ট্ৰিমিং সেৱা আদি অন্তৰ্ভুক্ত। প্ৰতিটো মাধ্যমৰ নিজস্ব বৈশিষ্ট্য আছে। ছপা মাধ্যমত পাঠকে নিজৰ সুবিধা অনুসৰি তথ্য পঢ়িব পাৰে আৰু বহু ক্ষেত্ৰত কোনো বিষয়ৰ বিশদ আলোচনা লাভ কৰিব পাৰে। ৰেডিঅ'ই বৃহৎ ভৌগোলিক অঞ্চললৈ তুলনামূলকভাৱে সহজে বাৰ্তা পঠিয়াব পাৰে আৰু যিবোৰ অঞ্চলত টেলিভিছন বা ইণ্টাৰনেটৰ সুবিধা সীমিত, তাতো ইয়াৰ গুৰুত্ব আছে। টেলিভিছনে শব্দৰ সৈতে দৃশ্য সংযোগ কৰে আৰু সেয়েহে ইয়াৰ জনসংযোগৰ ক্ষমতা যথেষ্ট শক্তিশালী। ডিজিটেল গনমাধ্যমে তৎক্ষণাত যোগাযোগ, পাৰস্পৰিকতা, ব্যক্তিগতকৰণ, মাল্টিগনমাধ্যম আৰু ব্যৱহাৰকাৰীৰ অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰে।

পৰম্পৰাগত আৰু ডিজিটেল গনমাধ্যমৰ মাজৰ পাৰ্থক্যও বৰ্তমান আগৰ দৰে স্পষ্ট হৈ থকা নাই। উদাহৰণস্বৰূপে, বহু বাতৰি কাকতৰ নিজস্ব ৱেবছাইট আৰু সামাজিক মাধ্যমৰ একাউণ্ট আছে। টেলিভিছন চেনেলসমূহে নিজৰ অনুষ্ঠান ডিজিটেল এপ আৰু ষ্ট্ৰিমিং সেৱাৰ

জৰিয়তে প্ৰচাৰ কৰে। ৰেডিঅ' অনুষ্ঠান পডকাষ্ট হিচাপে শুনিব পৰা যায়। একেদৰে কোনো ব্যক্তিয়েও ব্লগ, সামাজিক মাধ্যমৰ পোষ্ট, নিউজলেটাৰ অথবা ভিডিঅ' চেনেলৰ জৰিয়তে সাংবাদিকতাৰ সৈতে সদৃশ বিষয়বস্তু প্ৰকাশ কৰিব পাৰে। সেয়েহে বৰ্তমানৰ গনমাধ্যমক সম্পূৰ্ণ পৃথক মাধ্যমসমূহৰ সমষ্টি হিচাপে নেদেখি এক আন্তঃসংযুক্ত যোগাযোগ ব্যৱস্থা হিচাপে বুজাটো অধিক উপযুক্ত।

গনমাধ্যমে বিভিন্ন পৰ্যায়ত কাম কৰে। প্ৰতিষ্ঠানগত পৰ্যায়ত গনমাধ্যম সংগঠনসমূহে তথ্য উৎপাদন আৰু বিতৰণ কৰে। সাংস্কৃতিক পৰ্যায়ত গনমাধ্যমে প্ৰতীক, পৰিচয়, মূল্যবোধ আৰু সামাজিক প্ৰতিনিধিত্বৰ সৃষ্টি আৰু প্ৰচাৰত ভূমিকা লয়। ৰাজনৈতিক পৰ্যায়ত ই চৰকাৰ, ৰাজনৈতিক ব্যক্তি, ৰাজহুৱা নীতি আৰু সামাজিক সমস্যাৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰে। অৰ্থনৈতিক পৰ্যায়ত গনমাধ্যম নিজেই এক বৃহৎ উদ্যোগ, য'ত বিজ্ঞাপন, নিয়োগ, বিনিয়োগ, প্ৰযুক্তিগত আন্তঃগাঁথনি আৰু বজাৰ জড়িত হৈ আছে। সামাজিক পৰ্যায়ত গনমাধ্যমে মানুহে নিজকে আৰু আনক কেনেদৰে দেখে আৰু বিভিন্ন গোটে কেনেদৰে যোগাযোগ আৰু সামূহিক কাৰ্যকলাপ সংগঠিত কৰে, সেইটো প্ৰভাৱিত কৰে।

গনমাধ্যমৰ প্ৰকাৰ

ছপা মাধ্যম

ছপা মাধ্যমৰ ভিতৰত বাতৰি কাকত, আলোচনী, জার্নেল, গ্ৰন্থ, পুস্তিকা, নিউজলেটাৰ আৰু অন্যান্য ছপা প্ৰকাশনা অন্তৰ্ভুক্ত। আধুনিক গণযোগাযোগৰ অন্যতম পুৰণি ৰূপ হৈছে ছপা মাধ্যম। বহু সমাজত সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক সচেতনতা সৃষ্টিত বাতৰি কাকতে ঐতিহাসিকভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছে। সামাজিক সংস্কাৰ আন্দোলনসমূহেও বহু সময়ত বাতৰি কাকত আৰু আলোচনী ব্যৱহাৰ কৰি ক্ষতিকাৰক সামাজিক আচাৰ-ব্যৱহাৰক প্ৰশ্ন কৰিছে, সংস্কাৰমূলক ধাৰণা প্ৰচাৰ কৰিছে আৰু জনসাধাৰণৰ মাজত আলোচনা সৃষ্টি কৰিছে।

ছপা মাধ্যমৰ সমাজতাত্ত্বিক গুৰুত্বৰ কেইবাটাও দিশ আছে। লিখিত যোগাযোগে কোনো বিষয়ৰ বিশদ ব্যাখ্যা আৰু যুক্তি উপস্থাপন কৰাৰ সুযোগ দিয়ে। পাঠকে নিজৰ গতি অনুসৰি বিষয়টো পঢ়ি বুজিব পাৰে। বাতৰি কাকত আৰু অন্যান্য প্ৰকাশন ভৱিষ্যতৰ বাবে এক ঐতিহাসিক তথ্য-ভাণ্ডাৰ হিচাপেও কাম কৰে। সম্পাদকীয় আৰু মতামতধৰ্মী প্ৰবন্ধে

আলোচনা আৰু বিতৰ্কৰ ক্ষেত্ৰ সৃষ্টি কৰে। অনুসন্ধানমূলক সাংবাদিকতাই বহু সময়ত প্ৰতিষ্ঠানগত সমস্যা আৰু অনিয়ম জনসম্মুখলৈ আনে।

কিন্তু ছপা মাধ্যমো মালিকানাৰ ধৰণ, বিজ্ঞাপন, ৰাজনৈতিক পৰিৱেশ, পাঠকৰ পছন্দ আৰু অৰ্থনৈতিক স্বাৰ্থৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হয়। সেয়েহে একেটা ঘটনাক বিভিন্ন বাতৰি কাকতে বিভিন্ন ধৰণে উপস্থাপন কৰিব পাৰে। ইয়াৰ পৰা স্পষ্ট হয় যে গনমাধ্যম কেৱল বাস্তৱতাৰ এখন নিৰপেক্ষ প্ৰতিচ্ছবি নহয়; ই তথ্য নিৰ্বাচন কৰে, সংগঠিত কৰে, ব্যাখ্যা কৰে আৰু এক বিশেষ সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক পৰিপ্ৰেক্ষিতৰ মাজেৰে উপস্থাপন কৰে।

সম্প্ৰচাৰ মাধ্যম

সম্প্ৰচাৰ মাধ্যমৰ ভিতৰত মূলতঃ ৰেডিঅ' আৰু টেলিভিছন অন্তৰ্ভুক্ত। ৰেডিঅ' বৃহৎ সংখ্যক লোকৰ ওচৰলৈ তুলনামূলকভাৱে দ্ৰুতগতিত তথ্য পঠিয়াব পৰা মাধ্যম হিচাপে গুৰুত্ব লাভ কৰিছিল। গ্ৰামাঞ্চল আৰু দূ�ৰৱৰ্তী অঞ্চলৰ মানুহৰ ওচৰলৈও ৰেডিঅ'ৰ জৰিয়তে শিক্ষা, কৃষি, জনসেৱামূলক বাৰ্তা, বাতৰি, সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আৰু মনো�ৰঞ্জনমূলক অনুষ্ঠান পঠিয়াব পৰা যায়।

টেলিভিছন শব্দৰ সৈতে চলন্ত দৃশ্য সংযোজন কৰি গণযোগাযোগক এক নতুন ৰূপ দিলে। টেলিভিছনৰ বাতৰিৰ জৰিয়তে দূৰৱৰ্তী কোনো ঘটনাও মানুহে নিজৰ ঘৰত বহি প্ৰায় তাৎক্ষণিকভাৱে দেখা আৰু শুনিব পাৰে। শিক্ষামূলক অনুষ্ঠানৰ জৰিয়তে নতুন জ্ঞান প্ৰচাৰ কৰিব পাৰি। মনো�ৰঞ্জনমূলক অনুষ্ঠানসমূহেও পৰিয়াল, লিংগ, শ্ৰেণী, পেছা, জীৱনশৈলী আৰু সামাজিক সম্পৰ্কৰ বিষয়ে মানুহৰ ধাৰণাত প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে। এই কাৰণে টেলিভিছন সাংস্কৃতিক প্ৰসাৰ আৰু সামাজিকীকৰণৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ মাধ্যম হৈ পৰিছে।

জৰুৰীকালীন পৰিস্থিতিতো সম্প্ৰচাৰ মাধ্যমৰ গুৰুত্ব বিশেষভাৱে দেখা যায়। বানপানী, ঘূৰ্ণীবতাহ, জনস্বাস্থ্যজনিত জৰুৰী অৱস্থা, নিৰ্বাচন আৰু অন্যান্য গুৰুত্বপূৰ্ণ ঘটনাৰ বিষয়ে ৰেডিঅ' আৰু টেলিভিছনৰ জৰিয়তে দ্ৰুতভাৱে তথ্য প্ৰদান কৰিব পাৰি। উন্নয়নশীল আৰু গ্ৰাম্য সমাজত, য'ত অন্যান্য যোগাযোগ মাধ্যমৰ সুবিধা সীমিত, তাত সম্প্ৰচাৰ মাধ্যমে বিশেষ ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে।

ডিজিটেল গনমাধ্যম

ডিজিটেল গনমাধ্যমৰ ভিতৰত ৱেবছাইট, সামাজিক মাধ্যম, ব্লগ, অনলাইন বাতৰি কাকত, পডকাষ্ট, ষ্ট্রিমিং সেৱা, ভিডিঅ' শ্বেয়াৰিং প্লেটফর্ম, মেছেজিং এপ্লিকেচন আৰু অন্যান্য ইণ্টাৰনেটভিত্তিক যোগাযোগৰ মাধ্যম অন্তর্ভুক্ত। পৰম্পৰাগত গণমাধ্যমৰ তুলনাত ডিজিটেল গনমাধ্যমৰ এটা গুৰুত্বপূর্ণ বৈশিষ্ট্য হৈছে ইয়াত যোগাযোগৰ লগতে পাৰস্পৰিক অংশগ্রহণৰ সুবিধা আছে। এজন ব্যক্তি একে সময়তে তথ্য গ্রহণকাৰী, তথ্য উৎপাদক, মন্তব্যকাৰী আৰু তথ্য বিতৰণকাৰী হ'ব পাৰে।

ডিজিটেল গনমাধ্যমৰ অন্যতম গুৰুত্বপূর্ণ বৈশিষ্ট্য হৈছে ইয়াৰ গতি। কোনো তথ্য কেইছেকেণ্ডমানৰ ভিতৰতে সৃষ্টি আৰু বিশ্বৰ বিভিন্ন প্রান্তলৈ প্রেৰণ কৰিব পাৰি। আন এটা বৈশিষ্ট্য হৈছে ইয়াৰ ভৌগোলিক পৰিসৰ। স্থানীয় কোনো ঘটনা বিশ্বৰ বিভিন্ন প্রান্তৰ মানুহৰ দৃষ্টিগোচৰ হ'ব পাৰে। ডিজিটেল গনমাধ্যমত লিখিত শব্দ, ছবি, অডিঅ', ভিডিঅ', গ্রাফিক্স আৰু পাৰস্পৰিক উপাদান একেলগে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

ডিজিটেল গনমাধ্যমে সামাজিক আন্দোলন, ৰাজনৈতিক যোগাযোগ, শিক্ষা, ব্যৱসায়, মনোৰঞ্জন আৰু দৈনন্দিন সামাজিক সম্পর্কৰ সংগঠনক ব্যাপকভাৱে সলনি কৰিছে। কিন্তু ইয়াৰ লগে লগে নতুন সমস্যাও সৃষ্টি হৈছে। ভুল তথ্য অতি দ্রুতগতিত বিয়পিব পাৰে। ব্যৱহাৰকাৰীয়ে সম্পাদিত বা বিকৃত তথ্যৰ সন্মুখীন হ'ব পাৰে। এলগৰিদমে ব্যৱহাৰকাৰীৰ পছন্দ অনুসৰি তথ্য বাছনি কৰাৰ ফলত বিকল্প মতামতৰ সৈতে পৰিচয় সীমিত হ'ব পাৰে। সেয়েহে ডিজিটেল গনমাধ্যম নতুন সুযোগৰ লগতে নতুন সামাজিক বিপদৰো সৃষ্টি কৰে।

সামাজিক পৰিৱর্তন: এক ধাৰণাগত কাঠামো

সামাজিক পৰিৱর্তন বুলি সময়ৰ লগে লগে কোনো সমাজৰ সামাজিক সম্পর্ক, প্রতিষ্ঠান, নিয়ম, মূল্যবোধ, ভূমিকা আৰু সামাজিক গাঁথনিৰ গুৰুত্বপূর্ণ পৰিৱর্তনক বুজোৱা হয়। কোনো সমাজ সম্পূর্ণ স্থিৰ নহয়। বাহ্যিকভাৱে কোনো প্রতিষ্ঠান স্থিৰ যেন লাগিলেও তাৰ ভিতৰত অহৰহ অভিযোজন আৰু পৰিৱর্তন চলি থাকে। কিছুমান পৰিৱর্তন ধীৰ আৰু সৰু পৰিসৰৰ হয়, আনহাতে কিছুমান পৰিৱর্তন অতি দ্রুত আৰু ব্যাপক হয়।

সামাজিক পৰিৱর্তনৰ বহুতো কাৰণ আছে। প্রযুক্তিগত উদ্ভাৱনে পেছা, যোগাযোগ, পৰিবহণ আৰু পৰিয়াল জীৱন সলনি কৰিব পাৰে। অর্থনৈতিক পৰিৱর্তনে শ্রেণী সম্পর্ক আৰু নিয়োগৰ ধৰণ সলনি কৰিব পাৰে। ৰাজনৈতিক আন্দোলনে সামাজিক প্রতিষ্ঠান আৰু আইন

সলনি কৰিব পাৰে। শিক্ষাই মূল্যবোধ আৰু আকাংক্ষা প্ৰভাৱিত কৰিব পাৰে। প্ৰব্ৰজনে বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ মাজত যোগাযোগ বৃদ্ধি কৰিব পাৰে। জনসংখ্যাগত পৰিৱৰ্তনে সমাজৰ জনসংখ্যাৰ গঠন সলনি কৰিব পাৰে। পৰিৱেশগত সমস্যাই উৎপাদন আৰু ভোগৰ ধৰণ সলনি কৰিবলৈ সমাজক বাধ্য কৰিব পাৰে।

গাঁথনিগত পৰিৱৰ্তন

গাঁথনিগত পৰিৱৰ্তন বুলি সমাজৰ সংগঠন আৰু প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰিৱৰ্তনক বুজোৱা হয়। পৰিয়াল, শিক্ষা, অৰ্থনীতি, ধৰ্ম, ৰাজনীতি আৰু আইন আদি সামাজিক প্ৰতিষ্ঠান সময়ৰ লগে লগে ৰূপান্তৰিত হ'ব পাৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, ঔদ্যোগীকৰণে পেছাগত গাঁথনি সলনি কৰাৰ লগতে নগৰীকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াকো ত্বৰান্বিত কৰিছিল। আনুষ্ঠানিক শিক্ষাৰ বিস্তাৰে জ্ঞান হস্তান্তৰৰ পদ্ধতি সলনি কৰিলে। ডিজিটেল প্ৰযুক্তিয়ে নিয়োগ, যোগাযোগ আৰু সাংগঠনিক গাঁথনিতো পৰিৱৰ্তন আনিছে।

গনমাধ্যমে বৃহৎ সংখ্যক লোকৰ ওচৰলৈ তথ্য লৈ গৈ গাঁথনিগত পৰিৱৰ্তনত অৰিহণা যোগাব পাৰে। গনমাধ্যমৰ জৰিয়তে সৃষ্টি হোৱা জনসচেতনতাই প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ ওপৰত নিজৰ পদ্ধতি সলনি কৰাৰ চাপ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। অনুসন্ধানমূলক সাংবাদিকতাই প্ৰতিষ্ঠানগত সমস্যাক পোহৰলৈ আনিব পাৰে আৰু সামাজিক আন্দোলনে গনমাধ্যম ব্যৱহাৰ কৰি সাংগঠনিক বা আইনী সংস্কাৰৰ দাবী উত্থাপন কৰিব পাৰে।

নিয়মনিষ্ঠ পৰিৱৰ্তন

সামাজিক নিয়ম হৈছে সমাজে স্বীকৃতি দিয়া আচৰণৰ নিয়ম আৰু প্ৰত্যাশা। কোনো সমাজত কি আচৰণ গ্ৰহণযোগ্য, কি আচৰণ অগ্ৰহণযোগ্য, কি কাম আকাংক্ষিত আৰু কি কাম অনুচিত—এই ধাৰণাসমূহৰ পৰিৱৰ্তনক নিয়মনিষ্ঠ পৰিৱৰ্তন বুলি ক'ব পাৰি। লিংগভূমিকা, শিশুপালন, পৰিৱেশৰ প্ৰতি দায়িত্ব, প্ৰতিবন্ধী ব্যক্তিৰ অধিকাৰ আৰু সামাজিক বৈষম্যৰ প্ৰতি মনোভাৱৰ পৰিৱৰ্তন ইয়াৰ উদাহৰণ।

গনমাধ্যমে বিকল্প দৃষ্টিভংগী পুনঃপুনঃ উপস্থাপন কৰি নিয়মনিষ্ঠ পৰিৱৰ্তনত অৰিহণা যোগাব পাৰে। ইমান দিনে উপেক্ষিত হৈ থকা কোনো গোট বা অভিজ্ঞতা যেতিয়া জনসম্মুখত আহে,

তেতিয়া মানুহে প্রচলিত ধাৰণাসমূহ পুনৰ বিবেচনা কৰিব পাৰে। কিন্তু গনমাধ্যমে একে সময়তে প্রচলিত কু-ধাৰণা আৰু সামাজিক নিয়মসমূহকো পুনৰ উৎপাদন কৰিব পাৰে।

সাংস্কৃতিক পৰিৱর্তন

সাংস্কৃতিক পৰিৱর্তনৰ ভিতৰত মূল্যবোধ, বিশ্বাস, ভাষা, ৰীতি-নীতি, প্রতীক, শিল্পকলাৰ ৰূপ, জীৱনশৈলী আৰু অর্থ নির্মাণৰ পদ্ধতিৰ পৰিৱর্তন অন্তর্ভুক্ত। এই ক্ষেত্রত গনমাধ্যমৰ ভূমিকা বিশেষ গুৰুত্বপূর্ণ, কাৰণ গনমাধ্যম নিজেই সংস্কৃতিৰ এক বৃহৎ উৎপাদক আৰু বিতৰণকাৰী। চিনেমা, টেলিভিছন, সংগীত, সাহিত্য, বিজ্ঞাপন আৰু অনলাইন বিষয়বস্তুৰ জৰিয়তে সাংস্কৃতিক প্রতীক বিভিন্ন সমাজৰ মাজত চলাচল কৰে।

বিশ্বব্যাপী ডিজিটেল যোগাযোগে সাংস্কৃতিক আদান-প্রদানৰ গতি বৃদ্ধি কৰিছে। মানুহে বিভিন্ন দেশৰ ভাষা, সংগীত, খাদ্য-পৰম্পৰা, পোছাক, ৰাজনৈতিক ধাৰণা আৰু শিল্পকলাৰ সৈতে পৰিচিত হ'ব পাৰে। ইয়াৰ ফলত সাংস্কৃতিক সংমিশ্রণ বা সাংস্কৃতিক হাইব্রিডাইজেচন বৃদ্ধি পাব পাৰে। কিন্তু একে সময়তে সাংস্কৃতিক একৰূপীকৰণৰ আশংকাও সৃষ্টি হয়, যাৰ ফলত স্থানীয় সংস্কৃতি আৰু পৰম্পৰাৰ গুৰুত্ব কমি যাব পাৰে।

সামাজিক পৰিৱর্তনৰ এক অভিকৰণ হিচাপে গনমাধ্যম

গনমাধ্যমক সামাজিক পৰিৱর্তনৰ অভিকৰণ বুলি কোৱা হয়, কাৰণ ই মানুহৰ জ্ঞান, মনোভাৱ, আলোচনা আৰু সামূহিক কার্যকলাপক প্রভাৱিত কৰিব পাৰে। কিন্তু 'সামাজিক পৰিৱর্তনৰ অভিকৰণ' বুলি কোৱাৰ অর্থ এইটো নহয় যে গনমাধ্যমে অকলে সামাজিক পৰিৱর্তন সৃষ্টি কৰে। বৰং গনমাধ্যমে সমাজত ইতিমধ্যে চলি থকা অন্যান্য সামাজিক শক্তিৰ সৈতে পাৰস্পৰিকভাৱে ক্রিয়া কৰি পৰিৱর্তনক শক্তিশালী, ত্বৰান্বিত অথবা কোনো নতুন দিশলৈ পৰিচালিত কৰিব পাৰে।

গনমাধ্যমৰ এটা গুৰুত্বপূর্ণ কাম হৈছে তথ্য প্রচাৰ। গুৰুত্বপূর্ণ ঘটনা আৰু সমস্যাৰ বিষয়ে তথ্য নাথাকিলে মানুহে সামাজিক জীৱনত ফলপ্রসূভাৱে অংশগ্রহণ কৰিব নোৱাৰে। গনমাধ্যমে চৰকাৰী নীতি, সামাজিক সমস্যা, বৈজ্ঞানিক আৱিষ্কাৰ, পৰিৱেশৰ অৱস্থা, আইনী অধিকাৰ, শিক্ষাৰ সুযোগ আৰু ৰাজহুৱা প্রতিষ্ঠানৰ বিষয়ে মানুহক অৱগত কৰিব পাৰে। সেয়েহে তথ্য সামাজিক অংশগ্রহণৰ এক গুৰুত্বপূর্ণ সম্পদ।

গনমাধ্যমে সামাজিক সমস্যাক দৃশ্যমান কৰি সামাজিক পৰিৱর্তনত অৰিহণা যোগায়। বহু সামাজিক সমস্যা ব্যক্তিগত ক্ষেত্র বা প্রান্তীয় সম্প্রদায়ৰ মাজতে সীমাবদ্ধ হৈ থাকে আৰু বৃহৎ সমাজে সেইবোৰৰ বিষয়ে অৱগত নহ'ব পাৰে। গনমাধ্যমৰ প্রতিবেদনে এনে কোনো সমস্যাক ব্যক্তিগত বিষয়ৰ পৰা ৰাজহুৱা আলোচনাৰ বিষয়লৈ পৰিৱর্তন কৰিব পাৰে। বৈষম্য, পৰিৱেশ ধ্বংস, দুর্নীতি, হিংসা অথবা সম্পদৰ অসম বিতৰণৰ বিষয়ে সংবাদ প্রকাশে ব্যাপক সামাজিক আলোচনা সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

প্রান্তীয় বা বঞ্চিত গোটৰ কণ্ঠস্বৰ জনসম্মুখলৈ অনাটোও গনমাধ্যমৰ এক গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা। ঐতিহাসিকভাৱে শক্তিশালী প্রতিষ্ঠানসমূহে ৰাজহুৱা কাহিনী বা বর্ণনাৰ ওপৰত অধিক নিয়ন্ত্রণ ৰাখিছিল। ডিজিটেল গনমাধ্যমে ব্যক্তিবিশেষ আৰু সম্প্রদায়সমূহক নিজৰ অভিজ্ঞতা বৃহৎ দর্শকৰ আগত পোনপটীয়াকৈ প্রকাশ কৰাৰ নতুন সুযোগ প্রদান কৰিছে। যদিও এই সুবিধা সকলোৰে বাবে সমান নহয়, তথাপি ই পূর্বতে উপেক্ষিত গোটসমূহৰ বাবে নতুন সম্ভাৱনা সৃষ্টি কৰিছে।

গনমাধ্যমৰ প্রভাৱৰ শক্তি

গনমাধ্যমৰ প্রভাৱ কেইবাটাও আন্তঃসংযুক্ত প্রক্রিয়াৰ জৰিয়তে কাম কৰে। তাৰে এটা হৈছে **এজেণ্ডা ছেটিং**। গনমাধ্যমে মানুহে ঠিক কি চিন্তা কৰিব সেইটো সদায় নির্ধাৰণ কৰিব নোৱাৰে, কিন্তু কোনটো বিষয়ৰ বিষয়ে অধিক চিন্তা আৰু আলোচনা হ'ব, সেইটোত প্রভাৱ পেলাব পাৰে। কোনো বিষয় যদি ধাৰাবাহিকভাৱে আৰু ব্যাপকভাৱে গনমাধ্যমত প্রকাশ পায়, তেন্তে মানুহে সেই বিষয়টো অধিক গুৰুত্বপূর্ণ বুলি ভাবিবলৈ আৰম্ভ কৰিব পাৰে।

আন এটা গুৰুত্বপূর্ণ ধাৰণা হৈছে **ফ্রেমিং** বা বিষয় উপস্থাপনৰ কাঠামো। ফ্রেমিং মানে কোনো ঘটনাৰ কিছুমান দিশ বাছি লৈ সেইবোৰক অধিক গুৰুত্বসহকাৰে উপস্থাপন কৰা। একেটা প্রতিবাদক সামাজিক ন্যায়ৰ দাবী হিচাপে, আইন-শৃংখলাৰ সমস্যা হিচাপে, ৰাজনৈতিক সংঘাত হিচাপে অথবা প্রতিষ্ঠানগত বৈষম্যৰ প্রতিক্রিয়া হিচাপে উপস্থাপন কৰিব পাৰি। প্রতিটো ফ্রেমে ঘটনাটোৰ বেলেগ বেলেগ দিশত গুৰুত্ব দিয়ে আৰু দর্শকক বেলেগ ধৰণে ব্যাখ্যা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰে।

পুনৰাবৃত্তিৰ জৰিয়তেও গনমাধ্যমে প্রভাৱ পেলাব পাৰে। কোনো ধাৰণা বা প্রতিনিধিত্ব বাৰে বাৰে দেখিলে সেয়া মানুহৰ বাবে চিনাকি হৈ পৰে আৰু কেতিয়াবা স্বাভাৱিক বা

সামাজিকভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ যেন অনুভৱ হ'ব পাৰে। বিজ্ঞাপন ইয়াৰ এক স্পষ্ট উদাহৰণ। জীৱনশৈলী, ভোগৰ ধৰণ, লিংগভূমিকা বা সামাজিক সফলতাৰ নির্দিষ্ট প্রতিনিধিত্ব বাৰে বাৰে প্রচাৰ কৰিলে সামাজিক প্রত্যাশা প্রভাৱিত হ'ব পাৰে।

আৱেগিক যোগাযোগো গনমাধ্যমৰ প্রভাৱৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ। ছবি, ব্যক্তিগত কাহিনী, আলোকচিত্র আৰু ভিডিঅ'ই সহানুভূতি, খং, উদ্বেগ, আশা বা একাত্মতাৰ অনুভূতি সৃষ্টি কৰিব পাৰে। ইয়াৰ ফলত মানুহে দূৰৱর্তী বা বিমূর্ত যেন লগা কোনো সামাজিক সমস্যাৰ প্রতিও মনোযোগ দিব পাৰে। কিন্তু আৱেগিক উপস্থাপনে চাঞ্চল্যবাদৰো সৃষ্টি কৰিব পাৰে, বিশেষকৈ যেতিয়া নাটকীয় বিষয়বস্তুক গভীৰ বিশ্লেষণতকৈ অধিক গুৰুত্ব দিয়া হয়।

গনমাধ্যম ফ্রেমিং

গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱর্তনৰ সম্পর্ক বুজিবলৈ গনমাধ্যম ফ্রেমিং এক অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ ধাৰণা। ফ্রেমিং মানে বাস্তৱতাৰ কিছুমান দিশ বাছনি কৰি সেইবোৰক অধিক গুৰুত্বসহকাৰে উপস্থাপন কৰা। কোনো সংবাদত এটা জটিল ঘটনাৰ প্রতিটো তথ্য অন্তর্ভুক্ত কৰা সম্ভৱ নহয়। সেয়েহে সাংবাদিক বা গনমাধ্যম উৎপাদকক তথ্য নির্বাচন কৰিবলগীয়া হয়। এই নির্বাচনে দর্শকৰ ব্যাখ্যাক প্রভাৱিত কৰিব পাৰে।

জলবায়ু পৰিৱর্তনৰ উদাহৰণ ল'ব পাৰি। জলবায়ু পৰিৱর্তনক পৰিৱেশগত সংকট হিচাপে উপস্থাপন কৰিব পাৰি। আন এক পৰিস্থিতিত ইয়াক নিয়োগ আৰু শক্তিনীতিৰ সৈতে জড়িত অর্থনৈতিক সমস্যা হিচাপে দেখুওৱা হ'ব পাৰে। ইয়াক বৈজ্ঞানিক সমস্যা, ৰাজনৈতিক বিতর্ক, প্রজন্মগত ন্যায়ৰ প্রশ্ন অথবা প্রযুক্তিগত সুযোগ হিচাপেও উপস্থাপন কৰিব পাৰি। এই ফ্রেমসমূহৰ বাবে সদায় সম্পূর্ণ পৃথক তথ্যৰ প্রয়োজন নহয়; একেটা বৃহৎ সমস্যাৰ বিভিন্ন দিশক অধিক গুৰুত্ব দিয়াটোৱেই ইয়াৰ মূল বৈশিষ্ট্য।

ফ্রেমিংয়ে সেয়েহে জনসাধাৰণৰ আলোচনাত প্রভাৱ পেলায়। কোনো সামাজিক সমস্যাক যদি সদায় ব্যক্তিগত ব্যর্থতা হিচাপে উপস্থাপন কৰা হয়, তেন্তে মানুহে ব্যক্তিগত দায়িত্বৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব দিব পাৰে। একেটা সমস্যাক যদি গাঁথনিগত সমস্যা হিচাপে উপস্থাপন কৰা হয়, তেন্তে প্রতিষ্ঠান, অসমতা আৰু সামাজিক নীতিৰ প্রতি মনোযোগ বৃদ্ধি পাব পাৰে। সমাজবিজ্ঞানীসকলৰ বাবে এই পার্থক্যসমূহ গুৰুত্বপূৰ্ণ, কাৰণ ইয়াৰ দ্বাৰা সামাজিক বাস্তৱতা কেনেদৰে ব্যাখ্যা আৰু নির্মাণ কৰা হয় সেয়া বুজিব পাৰি।

গনমাধ্যম আৰু সামাজিক আন্দোলন

সামাজিক আন্দোলন হৈছে কোনো সামাজিক পৰিৱৰ্তন সাধন কৰা, কোনো পৰিৱৰ্তনৰ বিৰোধিতা কৰা অথবা কোনো অধিকাৰ আৰু সামাজিক দাবীক আগবঢ়োৱাৰ বাবে সংগঠিত বা আংশিকভাৱে সংগঠিত সামূহিক প্ৰচেষ্টা। সামাজিক আন্দোলনে আইনী সংস্কাৰ, সাংস্কৃতিক পৰিৱৰ্তন, পৰিৱেশ সংৰক্ষণ, সমতা, অধিকাৰৰ স্বীকৃতি অথবা প্ৰতিষ্ঠানগত পৰিৱৰ্তনৰ দাবী উত্থাপন কৰিব পাৰে।

সামাজিক আন্দোলনৰ বাবে যোগাযোগ অত্যন্ত প্ৰয়োজনীয়। আন্দোলনকাৰীসকলে নিজৰ উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰিব লাগে, সমৰ্থক সংগ্ৰহ কৰিব লাগে, কাৰ্যসূচী সমন্বয় কৰিব লাগে, সমালোচনাৰ উত্তৰ দিব লাগে আৰু বৃহত্তৰ জনসাধাৰণৰ সৈতে যোগাযোগ কৰিব লাগে। পৰম্পৰাগতভাৱে বাতৰি কাকত, ৰেডিঅ' আৰু টেলিভিছনে সামাজিক আন্দোলনক জনসম্মুখলৈ অনাৰ ক্ষেত্ৰত ভূমিকা পালন কৰিছিল। ডিজিটেল গনমাধ্যমে এই সম্ভাৱনাসমূহ আৰু অধিক বিস্তৃত কৰিছে।

সংগঠিতকৰণ বা Mobilization

মবিলাইজেচন বা সংগঠিতকৰণ হৈছে মানুহক কোনো সামূহিক কাৰ্যকলাপত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ উৎসাহিত আৰু সংগঠিত কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া। সামাজিক মাধ্যমৰ প্লেটফৰ্মত হেশ্বটেগ, অনলাইন অনুষ্ঠান, ভিডিঅ', পোষ্টাৰ আৰু বাৰ্তা দ্ৰুতগতিত প্ৰচাৰ কৰিব পাৰি। ডিজিটেল যোগাযোগে সম্ভাৱ্য সমৰ্থকৰ ওচৰলৈ যোৱাৰ কিছুমান সাংগঠনিক খৰচো হ্ৰাস কৰিব পাৰে।

কিন্তু অনলাইন দৃশ্যমানতা বা জনপ্ৰিয়তা নিজে সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ নিশ্চয়তা নহয়। কোনো পোষ্টত ক্লিক কৰা, শ্বেয়াৰ কৰা বা মন্তব্য কৰা কাৰ্যই সচেতনতা সৃষ্টি কৰিব পাৰে, কিন্তু স্থায়ী সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ বাবে সাংগঠনিক কাম, সম্প্ৰদায়ৰ অংশগ্ৰহণ, আইনী পদক্ষেপ, প্ৰতিষ্ঠানগত সংস্কাৰ আৰু দীৰ্ঘম্যাদী সক্ৰিয়তা প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে। ডিজিটেল সক্ৰিয়তা মূল্যায়নৰ সময়ত এই পাৰ্থক্যটো মনত ৰখা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

এজেণ্ডা ছেটিং

সামাজিক আন্দোলনসমূহে প্রায়ে গনমাধ্যম ব্যৱহাৰ কৰি উপেক্ষিত সামাজিক সমস্যাক ৰাজহুৱা আলোচনালৈ আনে। যেতিয়া সাংবাদিক, নীতিনির্ধাৰক, গৱেষক আৰু সাধাৰণ নাগৰিকে কোনো বিষয়ৰ বিষয়ে আলোচনা আৰম্ভ কৰে, তেতিয়া সেই বিষয়টো ৰাজনৈতিক বা সামাজিক এজেণ্ডাৰ অংশ হ'ব পাৰে। এইদৰে গনমাধ্যম মনোযোগে সামাজিক আন্দোলনৰ দৃশ্যমানতা বৃদ্ধি কৰিব পাৰে।

বিকল্প বর্ণনা বা Counter-Narratives

সামাজিক আন্দোলনে বহু সময়ত প্রচলিত বা আধিপত্যশীল বর্ণনাক প্রত্যাহ্বান জনায়। বিকল্প বর্ণনা হৈছে সামাজিক বাস্তৱতাৰ এক বেলেগ ব্যাখ্যা। প্রান্তীয় গোটে গনমাধ্যমৰ জৰিয়তে নিজৰ অভিজ্ঞতা নিজৰ দৃষ্টিকোণৰ পৰা ব্যাখ্যা কৰিব পাৰে, যাতে আধিপত্যশীল প্রতিষ্ঠানসমূহে সৃষ্টি কৰা বর্ণনাৰ ওপৰত সম্পূর্ণ নির্ভৰ কৰিবলগীয়া নহয়।

পৰিচয়, বৈষম্য, ঐতিহাসিক স্মৃতি আৰু সামাজিক ন্যায়ৰ সংগ্রামত বিকল্প বর্ণনাৰ বিশেষ গুৰুত্ব আছে। ইয়াৰ জৰিয়তে কোনো সম্প্রদায়ে প্রচলিত ধাৰণাক প্রশ্ন কৰিব পাৰে আৰু বিকল্প জ্ঞান আৰু অভিজ্ঞতা সমাজৰ আগত উপস্থাপন কৰিব পাৰে।

ডিজিটেল গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱর্তন

ডিজিটেল গনমাধ্যমৰ বিকাশে যোগাযোগ আৰু সামূহিক কার্যকলাপৰ সম্পর্কক মৌলিকভাৱে সলনি কৰিছে। সামাজিক মাধ্যমৰ প্লেটফর্মে ব্যক্তিক বৃহৎ নেটৱর্কৰ সৈতে তাৎক্ষণিকভাৱে যোগাযোগ কৰাৰ সুযোগ দিয়ে। কোনো সাধাৰণ ব্যৱহাৰকাৰীয়ে সৃষ্টি কৰা এটা বার্তাই তেওঁৰ নিজৰ সামাজিক পৰিসৰৰ বাহিৰলৈ গৈ বৃহৎ সংখ্যক মানুহৰ ওচৰ পাব পাৰে।

ডিজিটেল গনমাধ্যমে 'সম্প্রদায়'ৰ ধাৰণাটোকো সলনি কৰিছে। সম্প্রদায় গঠনৰ বাবে এতিয়া সদায় একে ভৌগোলিক স্থানত বাস কৰাটো প্রয়োজনীয় নহয়। একে আগ্রহ, অভিজ্ঞতা, পৰিচয় বা উদ্দেশ্য থকা মানুহে বিভিন্ন দেশ বা অঞ্চলত বাস কৰিও অনলাইন সম্প্রদায় গঠন

কৰিব পাৰে। এনে সম্প্রদায়ে তথ্য, আৱেগিক সহায়, জ্ঞান আৰু সামূহিক কার্যকলাপৰ সুযোগ প্রদান কৰিব পাৰে।

ডিজিটেল প্লেটফর্মে **Crowdsourcing** আৰু **Crowdfunding**-ৰো বিস্তাৰ ঘটাইছে। Crowdsourcing মানে বৃহৎ সংখ্যক লোকৰ পৰা অনলাইন প্লেটফর্মৰ জৰিয়তে ধাৰণা, তথ্য, সেৱা বা অৱদান সংগ্রহ কৰা। Crowdfunding মানে বহু ব্যক্তিৰ পৰা তুলনামূলকভাৱে সৰু সৰু অৱদান সংগ্রহ কৰি কোনো প্রকল্প বা উদ্দেশ্য সমর্থন কৰা। এই পদ্ধতিসমূহে ডিজিটেল নেটৱর্ক কেনেদৰে সামূহিক অংশগ্রহণ সহজ কৰি তুলিব পাৰে, তাৰ উদাহৰণ প্রদান কৰে।

কিন্তু ডিজিটেল গনমাধ্যমৰ সৈতে নতুন অসমতাও সৃষ্টি হৈছে। সকলো ব্যক্তিৰ স্মার্টফোন, নির্ভৰযোগ্য ইণ্টাৰনেট, ডিজিটেল দক্ষতা বা উচ্চমানৰ তথ্যৰ সমান সুবিধা নাই। এই পৰিস্থিতিক **Digital Divide** বা ডিজিটেল বিভাজন বুলি কোৱা হয়। নগৰ আৰু গ্রাম, ধনী আৰু দৰিদ্র, যুৱ আৰু বৃদ্ধ, অধিক শিক্ষিত আৰু কম শিক্ষিত গোটৰ মাজত ডিজিটেল বিভাজন থাকিব পাৰে।

সেয়েহে ডিজিটেল গনমাধ্যমে একে সময়তে কিছুমান যোগাযোগৰ বাধা হ্রাস আৰু বিদ্যমান সামাজিক অসমতা পুনৰ উৎপাদন দুয়োটাই কৰিব পাৰে। কেৱল প্রযুক্তিৰ সুবিধা লাভ কৰাই যথেষ্ট নহয়। অর্থনৈতিক সামর্থ্য, আন্তঃগাঁথনি, ডিজিটেল দক্ষতা, ভাষাগত সুবিধা আৰু সমালোচনামূলক গনমাধ্যম সাক্ষৰতা থাকিলেহে অর্থপূর্ণ ডিজিটেল অংশগ্রহণ সম্ভৱ।

গনমাধ্যম আৰু সামাজিক সমস্যা

দৰিদ্রতা, অসমতা, লিংগ বৈষম্য, পৰিৱেশ ধ্বংস, নিবনুৱা সমস্যা, শিক্ষা, স্বাস্থ্য, প্রব্রজন, জাতিভেদ, জাতিগত সমস্যা, প্রতিবন্ধকতা আৰু মানৱ অধিকাৰ আদি বহু সামাজিক সমস্যাৰ ৰাজহুৱা আলোচনাত গনমাধ্যমে গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰে। এই সমস্যাসমূহ কেনেদৰে উপস্থাপন কৰা হয়, তাৰ ওপৰত জনসাধাৰণৰ বুজাবুজি নির্ভৰ কৰিব পাৰে।

কোনো সামাজিক সমস্যা সাধাৰণতে সহজ নহয়। ইয়াৰ সৈতে বহুতো কাৰণ, প্রতিষ্ঠান, ঐতিহাসিক প্রক্রিয়া আৰু সামাজিক গোট জড়িত থাকে। কিন্তু সীমিত সময়, সীমিত স্থান, দর্শকৰ মনোযোগ আৰু সহজে বুজিব পৰা কাহিনীৰ প্রয়োজনৰ বাবে গনমাধ্যমৰ উপস্থাপনে কেতিয়াবা জটিল সমস্যাক সৰল কৰি পেলায়। ইয়াৰ ফলত বিষয়টো সহজে বুজিব পৰা হয় যদিও সমস্যাটোৰ সম্পূর্ণ সামাজিক পটভূমি উপেক্ষিত হ'ব পাৰে।

গনমাধ্যমে কাক তথ্যৰ উৎস হিচাপে বাছি লয়, সেয়াও গুৰুত্বপূর্ণ। যদি সংবাদ প্রতিবেদনসমূহে সদায় চৰকাৰী বিষয়া, কর্প'ৰেট প্রতিনিধি অথবা অন্যান্য শক্তিশালী ব্যক্তিৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰে, তেন্তে প্রান্তীয় গোটৰ কণ্ঠস্বৰ কম শুনা যাব পাৰে। অধিক বৈচিত্রময় উৎস ব্যৱহাৰ কৰিলে অধিক জটিল আৰু অন্তর্ভুক্তিমূলক সামাজিক বর্ণনা সৃষ্টি হ'ব পাৰে।

সমাজত কোন দৃশ্যমান আৰু কোন অদৃশ্য হৈ থাকে, তাৰ ওপৰতো গনমাধ্যমৰ প্রভাৱ আছে। কোনো সম্প্রদায় যদি সদায় নেতিবাচক কু-ধাৰণাৰ মাজেৰে উপস্থাপিত হয়, তেন্তে সেই প্রতিনিধিত্বে পক্ষপাতিত্ব আৰু বৈষম্য শক্তিশালী কৰিব পাৰে। বিপৰীতে, বৈচিত্রময় আৰু সূক্ষ্ম প্রতিনিধিত্বে কু-ধাৰণা প্রত্যাহ্বান কৰিব পাৰে।

আৱেগিক আবেদন আৰু কাহিনী-কথন

মানুহে কেৱল পৰিসংখ্যা বা তথ্যৰ প্রতি সঁহাৰি নকৰে; মানুহে কাহিনী আৰু ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতাৰ প্রতিও আৱেগিকভাৱে সঁহাৰি জনায়। সেইবাবে গনমাধ্যম প্রতিষ্ঠানসমূহে সামাজিক সমস্যাক বুজাবলৈ ব্যক্তিগত কাহিনী ব্যৱহাৰ কৰে। এজন ব্যক্তিৰ অভিজ্ঞতাই কেতিয়াবা বৃহত্তৰ গাঁথনিগত সমস্যাৰ প্রতীক হিচাপে কাম কৰিব পাৰে।

উদাহৰণস্বৰূপে, শিক্ষাগত অসমতাৰ বিষয়ে কোনো প্রতিবেদনত বিদ্যালয়ত উপস্থিতি, শিক্ষাৰ ফলাফল বা বিদ্যালয় ত্যাগৰ পৰিসংখ্যা দিয়া হ'ব পাৰে। কিন্তু একে প্রতিবেদনত শিক্ষাৰ সুযোগ লাভ কৰাত বাধাৰ সন্মুখীন হোৱা কোনো শিক্ষার্থীৰ ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতা উপস্থাপন কৰিলে সমস্যাটো অধিক বাস্তৱ আৰু অনুভৱযোগ্য হৈ উঠিব পাৰে। এনে কাহিনীয়ে সহানুভূতি আৰু জনসাধাৰণৰ অংশগ্রহণ বৃদ্ধি কৰিব পাৰে।

তথাপি ব্যক্তিগত কাহিনীয়ে গাঁথনিগত বিশ্লেষণৰ স্থান ল'ব নালাগে। সমাজতাত্ত্বিক বুজাবুজিৰ বাবে ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতাক বৃহত্তৰ সামাজিক গাঁথনিৰ সৈতে সংযোগ কৰাটো প্রয়োজন। সেয়েহে দায়িত্বশীল গনমাধ্যমৰ লক্ষ্য হ'ব লাগে মানৱীয় কাহিনীৰ সৈতে নির্ভৰযোগ্য তথ্য আৰু সামাজিক পৰিপ্রেক্ষিতৰ সমন্বয় ঘটোৱা।

গনমাধ্যম সাক্ষৰতা আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তন

গনমাধ্যম সাক্ষৰতা বা **Media Literacy** হৈছে বিভিন্ন ধৰণৰ গনমাধ্যম ব্যৱহাৰ কৰি তথ্য লাভ, বুজা, বিশ্লেষণ, মূল্যায়ন, সৃষ্টি আৰু যোগাযোগ কৰাৰ ক্ষমতা। তথ্যৰে পৰিপূর্ণ বর্তমান সমাজত গনমাধ্যম সাক্ষৰতা এক অত্যন্ত প্রয়োজনীয় সামাজিক দক্ষতা।

গনমাধ্যম সাক্ষৰ ব্যক্তিয়ে কেৱল কোনো বার্তা আকর্ষণীয় নে নহয় সেইটো নোসোধে। তেওঁ এই প্রশ্নসমূহো কৰে—এই বার্তাটো কোনে সৃষ্টি কৰিছে? ইয়াত কি প্রমাণ দিয়া হৈছে? কোনটো তথ্য বাদ পৰিছে? প্লেটফর্মটোৰ মালিক কোন? এই উৎসটো কিমান বিশ্বাসযোগ্য? এই বিষয়বস্তু তথ্য নে মতামত? ই বিজ্ঞাপন নে কোনো ব্যক্তিক প্রভাৱিত কৰাৰ চেষ্টা?

ডিজিটেল পৰিৱেশত গনমাধ্যম সাক্ষৰতাৰ গুৰুত্ব আৰু অধিক। মানুহে প্রতিদিনে বিপুল পৰিমাণৰ তথ্যৰ সন্মুখীন হয়। ভুল তথ্য, বিভ্রান্তিকৰ শিৰোনাম, বিকৃত ছবি, সম্পাদিত ভিডিঅ', ভুৱা একাউণ্ট আৰু বিভ্রান্তিকৰ পৰিসংখ্যা অতি দ্রুতগতিত প্রচাৰিত হ'ব পাৰে। সেয়েহে তথ্যক সমালোচনামূলকভাৱে মূল্যায়ন কৰাৰ ক্ষমতা অতি প্রয়োজনীয়।

গনমাধ্যম সাক্ষৰতাই গণতান্ত্রিক অংশগ্রহণো শক্তিশালী কৰে। তথ্য সমালোচনামূলকভাৱে মূল্যায়ন কৰিব পৰা নাগৰিকসকলে ৰাজহুৱা বিষয়সমূহ ভালদৰে বুজিব পাৰে, সামাজিক আলোচনাত অংশগ্রহণ কৰিব পাৰে আৰু বিভিন্ন দাবীৰ মাজত পার্থক্য নির্ণয় কৰিব পাৰে। এই অর্থত গনমাধ্যম সাক্ষৰতাই জ্ঞাত আৰু দায়িত্বশীল সামাজিক অংশগ্রহণৰ জৰিয়তে সামাজিক পৰিৱর্তনত পৰোক্ষভাৱে অৰিহণা যোগায়।

শিক্ষানুষ্ঠানসমূহে গনমাধ্যম সাক্ষৰতা বিকাশত গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে। শিক্ষার্থীক প্রমাণ আৰু মতামতৰ মাজত পার্থক্য, উৎস চিনাক্তকৰণ, সামাজিক প্রতিনিধিত্ব বিশ্লেষণ, প্রভাৱ বিস্তাৰৰ কৌশল চিনাক্তকৰণ, এলগৰিদম বুজা আৰু তথ্য যাচাইৰ পদ্ধতি শিকাব পাৰি। গনমাধ্যম সাক্ষৰতা কেৱল প্রযুক্তিগত দক্ষতাৰ বিষয় নহয়; ইয়াৰ সৈতে নৈতিক আৰু সমাজতাত্ত্বিক বুজাবুজিও জড়িত।

গনমাধ্যম, ক্ষমতা আৰু মতাদর্শ

গনমাধ্যমৰ সৈতে ক্ষমতাৰ ঘনিষ্ঠ সম্পর্ক আছে। কোনটো বিষয় গুৰুত্বপূর্ণ বুলি গণ্য হ'ব, কোনটো বিষয় প্রকাশ পাব, কোনে যোগাযোগৰ মাধ্যম নিয়ন্ত্রণ কৰিব আৰু কোনবোৰ কণ্ঠস্বৰ অধিক মনোযোগ লাভ কৰিব—এই সকলোবোৰে জনসাধাৰণৰ সামাজিক বাস্তৱতাৰ

বুজাবুজিত প্রভাৱ পেলাব পাৰে। সেয়েহে গনমাধ্যমৰ মালিকানা সমাজতাত্ত্বিকভাৱে গুৰুত্বপূর্ণ।

গনমাধ্যমৰ **Political Economy Approach** বা ৰাজনৈতিক অর্থনীতিৰ দৃষ্টিভংগীয়ে মালিকানা, অর্থনৈতিক স্বার্থ, বিজ্ঞাপন, বজাৰ আৰু প্রতিষ্ঠানগত ক্ষমতাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ে। এই দৃষ্টিভংগী অনুসৰি গনমাধ্যম বিষয়বস্তুক সেই গনমাধ্যম প্রতিষ্ঠানসমূহে কাম কৰা অর্থনৈতিক আৰু ৰাজনৈতিক গাঁথনিৰ পৰা সম্পূর্ণ পৃথক কৰি চাব নোৱাৰি।

ইয়াৰ সৈতে **মতাদর্শ** বা Ideology-ৰ ধাৰণাও জড়িত। মতাদর্শ বুলি সাধাৰণতে মানুহে সামাজিক বাস্তৱতাক কেনেদৰে বুজিব, সেইটো প্রভাৱিত কৰা ধাৰণা আৰু বিশ্বাসৰ ব্যৱস্থাক বুজোৱা হয়। গনমাধ্যমে কেতিয়াবা বিদ্যমান সামাজিক ব্যৱস্থাক স্বাভাৱিক বা অনিবার্য হিচাপে উপস্থাপন কৰি আধিপত্যশীল মতাদর্শ পুনৰ উৎপাদন কৰিব পাৰে। কিন্তু একে গনমাধ্যমে বিকল্প দৃষ্টিভংগী প্রদান কৰি আধিপত্যশীল মতাদর্শক প্রত্যাহ্বানো জনাব পাৰে।

সেয়েহে গনমাধ্যমৰ দ্বৈত ভূমিকা মনত ৰখা প্রয়োজন। গনমাধ্যম স্বয়ংক্রিয়ভাৱে নিপীড়নৰ হাতিয়াৰ নহয় আৰু স্বয়ংক্রিয়ভাৱে মুক্তিৰ মাধ্যমো নহয়। ইয়াৰ প্রভাৱ মালিকানা, প্রতিষ্ঠানগত ব্যৱস্থা, পেছাগত পদ্ধতি, প্রযুক্তিগত গাঁথনি, দর্শকৰ ব্যাখ্যা আৰু বৃহত্তৰ সামাজিক পৰিস্থিতিৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰে।

গনমাধ্যম আৰু সাংস্কৃতিক পৰিৱর্তন

গনমাধ্যম হৈছে সংস্কৃতি সামাজিক আৰু ভৌগোলিক সীমা অতিক্রম কৰি প্রসাৰিত হোৱাৰ অন্যতম গুৰুত্বপূর্ণ মাধ্যম। মানুহে চিনেমা, টেলিভিছন, সংগীত, সংবাদ, সামাজিক মাধ্যম আৰু অনলাইন সম্প্রদায়ৰ জৰিয়তে অন্য সমাজৰ বিষয়ে জানিব পাৰে। এই প্রক্রিয়াই সাংস্কৃতিক প্রসাৰত অৰিহণা যোগায়।

বিশ্বব্যাপী গনমাধ্যমে সাংস্কৃতিক আদান-প্রদানৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰিছে। স্থানীয় শিল্পী বা সৃষ্টিকর্তাই আন্তঃৰাষ্ট্রীয় দর্শকৰ ওচৰ পাব পাৰে। একে সময়তে দর্শকে দূৰৱর্তী সমাজৰ সাংস্কৃতিক বিষয়বস্তু লাভ কৰিব পাৰে। ইয়াৰ ফলত স্থানীয় আৰু বৈশ্বিক উপাদানৰ সংমিশ্রণ ঘটাই নতুন সাংস্কৃতিক ৰূপৰ সৃষ্টি হ'ব পাৰে।

কিন্তু সাংস্কৃতিক বিশ্বায়নে সাংস্কৃতিক একৰূপীকৰণৰ আশংকাও সৃষ্টি কৰে। শক্তিশালী গনমাধ্যম উদ্যোগসমূহৰ আন্তঃৰাষ্ট্রীয় পর্যায়ত নিজৰ সাংস্কৃতিক সামগ্রী বিতৰণ কৰাৰ অধিক

সম্পদ থাকে। ফলত সৰু বা দুৰ্বল সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাসমূহে কম দৃশ্যমানতা লাভ কৰিব পাৰে। ডিজিটেল প্ৰযুক্তিয়ে স্থানীয় সৃষ্টিকৰ্তাক নিজৰ বিষয়বস্তু স্বাধীনভাৱে প্ৰচাৰ কৰাৰ সুযোগ দিছে যদিও সম্পদ আৰু দৰ্শকৰ পৰিসৰৰ অসমতা এতিয়াও আছে।

সেয়েহে গনমাধ্যমে একে সময়তে সাংস্কৃতিক সংৰক্ষণ আৰু সাংস্কৃতিক পৰিৱৰ্তন দুয়োটাতে অংশগ্ৰহণ কৰে। ডিজিটেল আৰ্কাইভ, সম্প্ৰদায়ভিত্তিক গনমাধ্যম, ভাষাভিত্তিক বিষয়বস্তু আৰু অনলাইন সাংস্কৃতিক গোটে পৰম্পৰা সংৰক্ষণত সহায় কৰিব পাৰে। আনহাতে নতুন যোগাযোগ পদ্ধতিয়ে সেই পৰম্পৰাসমূহ কেনেদৰে পালন আৰু উপস্থাপন কৰা হয়, সেইটোও সলনি কৰিব পাৰে।

গনমাধ্যম আৰু লিংগ সম্পৰ্ক

গনমাধ্যমৰ প্ৰতিনিধিত্বে লিংগ সম্পৰ্কৰ বিষয়ে সামাজিক ধাৰণা গঠনত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। বিজ্ঞাপন, চিনেমা, টেলিভিছন অনুষ্ঠান, সংবাদ আৰু সামাজিক মাধ্যমত মহিলা, পুৰুষ আৰু লিংগ সম্পৰ্কক নিৰ্দিষ্ট ধৰণে উপস্থাপন কৰা হয়। বাৰে বাৰে একে ধৰণৰ প্ৰতিনিধিত্ব দেখা পালে পেছা, পৰিয়ালৰ ভূমিকা, নেতৃত্ব, আৱেগ, সামাজিক আচৰণ আৰু জীৱনশৈলীৰ ক্ষেত্ৰত লিংগভিত্তিক কু-ধাৰণা শক্তিশালী হ'ব পাৰে।

কিন্তু গনমাধ্যমে লিংগভিত্তিক কু-ধাৰণাক প্ৰত্যাহ্বানো জনাব পাৰে। বিভিন্ন পেছাত মহিলাৰ ভূমিকা, পুৰুষৰ যত্ন লোৱাৰ ভূমিকা অথবা পৰম্পৰাগত লিংগভূমিকাক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা ব্যক্তিৰ কাহিনী উপস্থাপন কৰিলে সামাজিক প্ৰত্যাশাত পৰিৱৰ্তন আহিব পাৰে। লিংগ সমতা আৰু মহিলাৰ বিৰুদ্ধে হিংসাৰ বিৰুদ্ধে চলা অভিযানসমূহেও গনমাধ্যমৰ জৰিয়তে দৃশ্যমানতা লাভ কৰিব পাৰে।

সেয়েহে প্ৰতিনিধিত্ব আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ সম্পৰ্ক পাৰস্পৰিক। সমাজৰ পৰিৱৰ্তনে গনমাধ্যমৰ প্ৰতিনিধিত্ব সলনি কৰে আৰু গনমাধ্যমৰ প্ৰতিনিধিত্বেও মানুহে সামাজিক ভূমিকা কেনেদৰে বুজে, তাত প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে।

গনমাধ্যম আৰু প্ৰান্তীয় গোট

প্ৰান্তীয় গোটসমূহে বহু সময়ত মূলসুঁতিৰ সামাজিক প্ৰতিষ্ঠানত সীমিত সুযোগ লাভ কৰে। গনমাধ্যমে তেওঁলোকৰ বাবে বিকল্প প্ৰকাশ আৰু সংগঠনৰ ক্ষেত্ৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। কমিউনিটি ৰেডিঅ', স্বাধীন সাংবাদিকতা, সামাজিক মাধ্যম, ব্লগ আৰু অনলাইন নেটৱৰ্কৰ জৰিয়তে প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়ে নিজৰ অভিজ্ঞতা লিপিবদ্ধ কৰি নিজৰ দাবী জনসম্মুখলৈ আনিব পাৰে।

প্ৰতিনিধিত্ব ইয়াত বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ। কোনো সম্প্ৰদায় যদি মূলসুঁতিৰ গনমাধ্যমত সম্পূৰ্ণ অনুপস্থিত থাকে, তেন্তে সেই সম্প্ৰদায়ৰ সমস্যাই কম ৰাজহুৱা মনোযোগ লাভ কৰিব পাৰে। যদি তেওঁলোকক কেৱল কু-ধাৰণাৰ মাজেৰে উপস্থাপন কৰা হয়, তেন্তে জনসাধাৰণৰ বুজাবুজি বিকৃত হ'ব পাৰে। সেয়ে অন্তৰ্ভুক্তিমূলক গনমাধ্যমে সামাজিক স্বীকৃতি বৃদ্ধিত অৰিহণা যোগাব পাৰে।

কিন্তু ডিজিটেল প্লেটফৰ্মে স্বয়ংক্ৰিয়ভাৱে অসমতা দূৰ নকৰে। ইণ্টাৰনেটৰ সুবিধা, ভাষা, সাক্ষৰতা, অৰ্থনৈতিক সম্পদ, সামাজিক বৈষম্য আৰু অনলাইন হয়ৰানিৰ দৰে বাধা প্ৰান্তীয় গোটসমূহে এতিয়াও সন্মুখীন হয়। সেয়েহে সমাজতাত্ত্বিক প্ৰশ্নটো কেৱল মানুহৰ গনমাধ্যমত প্ৰৱেশ আছে নে নাই সেইটো নহয়; তেওঁলোকে গনমাধ্যম উৎপাদন আৰু ৰাজহুৱা যোগাযোগত অৰ্থপূৰ্ণভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিব পাৰেনে, সেইটোও গুৰুত্বপূৰ্ণ।

গনমাধ্যম আৰু গণতন্ত্ৰ

গণতান্ত্ৰিক সমাজত গনমাধ্যমক এক গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰতিষ্ঠান হিচাপে গণ্য কৰা হয়, কাৰণ ই ৰাজহুৱা আলোচনা আৰু দায়বদ্ধতাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় তথ্য প্ৰদান কৰে। সাংবাদিকতাই ৰাজহুৱা প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ অনুসন্ধান কৰিব পাৰে, নীতি-নিৰ্ণয়ৰ বিষয়ে সংবাদ দিব পাৰে আৰু সামাজিক-ৰাজনৈতিক পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে নাগৰিকক অৱগত কৰিব পাৰে।

এটা সুস্থ ৰাজহুৱা ক্ষেত্ৰৰ বাবে সাধাৰণ স্বাৰ্থৰ বিষয়সমূহ আলোচনা কৰিব পৰা ক্ষেত্ৰৰ প্ৰয়োজন। গনমাধ্যমে বিতৰ্ক আৰু আলোচনাৰ বাবে এনে ক্ষেত্ৰ সৃষ্টি কৰে। কিন্তু ৰাজহুৱা আলোচনাৰ মান নিৰ্ভৰ কৰে নিৰ্ভৰযোগ্য তথ্য আৰু বিভিন্ন দৃষ্টিভংগীৰ উপস্থিতিৰ ওপৰত।

ডিজিটেল প্লেটফৰ্মে অংশগ্ৰহণ বৃদ্ধি কৰিছে যদিও ৰাজহুৱা ক্ষেত্ৰক অধিক জটিলো কৰি তুলিছে। যোগাযোগৰ গতি বেছি হোৱাৰ ফলত কেতিয়াবা তথ্য যাচাই কৰাৰ আগতেই

মানুহে প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ কৰে। এলগৰিদমে অধিক অংশগ্ৰহণ সৃষ্টি কৰিব পৰা বিষয়বস্তুক অগ্ৰাধিকাৰ দিব পাৰে। অনলাইন আলোচনা বিভিন্ন পৃথক গোটত বিভক্ত হ'ব পাৰে আৰু মানুহে নিজৰ আগৰ বিশ্বাসক শক্তিশালী কৰা তথ্যৰ মাজতেই আবদ্ধ হৈ পৰিব পাৰে।

সেয়েহে ডিজিটেল গনমাধ্যমে গণতান্ত্ৰিক অংশগ্ৰহণৰ নতুন সুযোগ সৃষ্টি কৰাৰ লগতে সুস্থ আৰু যুক্তিনিষ্ঠ ৰাজহুৱা আলোচনাৰ ক্ষেত্ৰতো নতুন প্ৰত্যাহ্বান সৃষ্টি কৰিছে। গনমাধ্যম সাক্ষৰতা, নৈতিক সাংবাদিকতা, স্বচ্ছতা আৰু দায়িত্বশীল প্লেটফৰ্ম ব্যৱস্থাপনা এই প্ৰত্যাহ্বানসমূহৰ মোকাবিলাত গুৰুত্বপূৰ্ণ।

সামাজিক পৰিৱৰ্তনত গনমাধ্যমৰ প্ৰভাৱ মূল্যায়ন

গনমাধ্যমৰ প্ৰভাৱ মূল্যায়ন কৰিবলৈ কেৱল কোনো পোষ্ট কিমানবাৰ দেখা হ'ল, কিমানটা 'Like' বা 'Share' হ'ল অথবা কিমানজন অনুসৰণকাৰী আছে সেইটো গণনা কৰাই যথেষ্ট নহয়। Reach বা প্ৰসাৰে কোনো বাৰ্তা কিমানজনৰ ওচৰ পাইছে সেইটো বুজায়, কিন্তু কোনো বাৰ্তা বহু লোকৰ ওচৰ পালেই সামাজিক পৰিৱৰ্তন ঘটিব বুলি ক'ব নোৱাৰি।

প্ৰসাৰ আৰু অংশগ্ৰহণ

Reach বা প্ৰসাৰ হৈছে কোনো গনমাধ্যম বাৰ্তাৰ সংস্পৰ্শলৈ অহা মানুহৰ সংখ্যা। Engagement বা অংশগ্ৰহণৰ ভিতৰত পঢ়া, চোৱা, মন্তব্য কৰা, শ্বেয়াৰ কৰা, আলোচনা কৰা অথবা কোনো কাৰ্যকলাপত অংশ লোৱা অন্তৰ্ভুক্ত। অধিক অংশগ্ৰহণে মানুহে বিষয়টোত মনোযোগ দিছে বুলি দেখুৱাব পাৰে, কিন্তু তাৰ অৰ্থ এইটো নহয় যে তেওঁলোকে বাৰ্তাটোৰ সৈতে একমত।

গৱেষকসকলে দৰ্শকৰ পৰিসংখ্যা, সমীক্ষা, সাক্ষাৎকাৰ, প্লেটফৰ্ম এনালিটিক্স আৰু পৰ্যবেক্ষণ পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰি প্ৰসাৰ আৰু অংশগ্ৰহণ অধ্যয়ন কৰিব পাৰে। কিন্তু এনে তথ্য সাৱধানে ব্যাখ্যা কৰিব লাগে।

প্রভাৱ বিস্তাৰ আৰু আচৰণৰ পৰিৱৰ্তন

এক অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰশ্ন হৈছে গনমাধ্যমে মানুহৰ মনোভাৱ বা আচৰণ সলনি কৰিছে নে নাই। কোনো অভিযানৰ আগতে আৰু পিছত মানুহৰ মনোভাৱ তুলনা কৰিব পাৰি অথবা গনমাধ্যম সংস্পৰ্শৰ পিছত মানুহে বাস্তৱিক কোনো পদক্ষেপ লৈছে নে নাই, সেইটো অধ্যয়ন কৰিব পাৰি।

উদাহৰণস্বৰূপে, কোনো পৰিৱেশ সংৰক্ষণমূলক অভিযানৰ ফলাফল অধ্যয়ন কৰোঁতে মানুহে পৰিৱেশ সম্পৰ্কে অধিক জ্ঞান লাভ কৰিছে নে নাই, নিজৰ কিছুমান আচৰণ সলনি কৰিছে নে নাই, পৰিৱেশবান্ধৱ নীতিক সমৰ্থন কৰিছে নে নাই অথবা পৰিৱেশ সংগঠনত অংশগ্ৰহণ কৰিছে নে নাই—এইবোৰ বিশ্লেষণ কৰিব পাৰি।

কিন্তু মানুহৰ আচৰণ সাধাৰণতে কেৱল গনমাধ্যমৰ ফল নহয়। পৰিয়াল, শিক্ষা, বন্ধু-বান্ধৱ, অৰ্থনৈতিক পৰিস্থিতি, সামাজিক প্ৰতিষ্ঠান আৰু ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতাইও আচৰণক প্ৰভাৱিত কৰে। সেয়েহে গনমাধ্যমে কোনো আচৰণৰ পৰিৱৰ্তনৰ একমাত্ৰ কাৰণ বুলি কোৱাৰ ক্ষেত্ৰত সাৱধান হোৱা প্ৰয়োজন।

দীৰ্ঘম্যাদী প্ৰভাৱ

গুৰুত্বপূৰ্ণ সামাজিক পৰিৱৰ্তন বহু সময়ত দীৰ্ঘ সময়ৰ ভিতৰত সংঘটিত হয়। কোনো গনমাধ্যম অভিযানৰ ফলত সামাজিক নিয়ম, জনসাধাৰণৰ আলোচনা, প্ৰতিষ্ঠানগত আচৰণ বা নীতি-নিৰ্ণয়ত লাহে লাহে পৰিৱৰ্তন আহিব পাৰে। এনে প্ৰভাৱ জোখা কঠিন, কাৰণ একে সময়তে বহু সামাজিক কাৰকে কাম কৰে।

দীৰ্ঘম্যাদী গৱেষণাত পুনৰাবৃত্ত সমীক্ষা, ঐতিহাসিক বিশ্লেষণ, সাক্ষাৎকাৰ, নীতি বিশ্লেষণ আৰু তুলনামূলক অধ্যয়ন ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। গুণগত গৱেষণা পদ্ধতিয়ে মানুহে গনমাধ্যম বাৰ্তাক কেনেদৰে ব্যাখ্যা কৰে আৰু দৈনন্দিন জীৱনত কেনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰে, সেইটো বুজাত সহায় কৰে।

গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱর্তন অধ্যয়নৰ গৱেষণা পদ্ধতি

সমাজবিজ্ঞানীসকলে গনমাধ্যমৰ প্ৰভাৱ অধ্যয়নৰ বাবে পৰিমাণগত আৰু গুণগত দুয়ো ধৰণৰ গৱেষণা পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰে। সমীক্ষাৰ জৰিয়তে মানুহৰ মনোভাৱ আৰু গনমাধ্যম ব্যৱহাৰৰ ধৰণ জুখিব পাৰি। **Content Analysis** বা বিষয়বস্তু বিশ্লেষণৰ জৰিয়তে বাতৰি কাকত, টেলিভিছন অনুষ্ঠান, চিনেমা অথবা সামাজিক মাধ্যমৰ পোষ্টত কোনো বিষয় কেনেদৰে উপস্থাপন কৰা হৈছে, সেয়া পদ্ধতিগতভাৱে অধ্যয়ন কৰিব পাৰি।

সাক্ষাৎকাৰে মানুহে গনমাধ্যম বিষয়বস্তু কেনেদৰে ব্যাখ্যা কৰে সেই বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰে। Focus Group Discussion-ৰ জৰিয়তে বিভিন্ন সামাজিক গোটৰ মানুহে একেটা গনমাধ্যম বার্তাক কেনেদৰে ভিন্নভাৱে ব্যাখ্যা কৰে, সেইটো বুজিব পাৰি। Ethnographic Research-ৰ জৰিয়তে মানুহে দৈনন্দিন জীৱনত গনমাধ্যম কেনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰে, সেইটো গভীৰভাৱে অধ্যয়ন কৰিব পাৰি।

ডিজিটেল গৱেষণা পদ্ধতিয়ে নতুন সম্ভাৱনাও সৃষ্টি কৰিছে। গৱেষকে হেশ্বটেগ, অনলাইন আলোচনা, নেটৱর্ক, শ্বেয়াৰিঙৰ ধৰণ আৰু ডিজিটেল সম্প্ৰদায় অধ্যয়ন কৰিব পাৰে। কিন্তু ডিজিটেল গৱেষণাত ব্যক্তিগত গোপনীয়তা, সন্মতি, তথ্য সুৰক্ষা আৰু পৰিচয় গোপন ৰখাৰ দৰে নৈতিক বিষয়সমূহ বিশেষ গুৰুত্বসহকাৰে বিবেচনা কৰিব লাগে।

ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন: #MeToo আন্দোলন

#MeToo আন্দোলন ডিজিটেল গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱর্তনৰ সম্পর্ক বুজিবলৈ এক গুৰুত্বপূর্ণ উদাহৰণ। 'Me Too' শব্দবন্ধটো সক্রিয় কর্মী Tarana Burke-ৰ সৈতে জড়িত। তেওঁ ২০০৬ চনত যৌন হিংসাৰ পৰা বাচি অহা ব্যক্তিসকলক সহায় আৰু একাত্মতাৰ নেটৱর্ক সৃষ্টি কৰাৰ উদ্দেশ্যে এই আন্দোলনৰ সূচনা কৰিছিল। ২০১৭ চনত শক্তিশালী ব্যক্তিৰ বিৰুদ্ধে যৌন হয়ৰানি আৰু যৌন হিংসাৰ অভিযোগসমূহক কেন্দ্ৰ কৰি #MeToo হেশ্বটেগ সামাজিক মাধ্যমত দ্রুতগতিত বিয়পি পৰে।

এই আন্দোলনে দেখুৱাইছে যে ডিজিটেল গনমাধ্যমে কেনেদৰে ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতাক সামূহিক যোগাযোগলৈ পৰিৱর্তন কৰিব পাৰে। যৌন হয়ৰানি আৰু যৌন হিংসা বহুদিন ধৰি বিদ্যমান সামাজিক সমস্যা আছিল। কিন্তু সামাজিক কলংক, বিশ্বাস নকৰাৰ ভয়, প্ৰতিশোধৰ আশংকা অথবা পেছাগত ক্ষতিৰ ভয়ত বহু অভিজ্ঞতা ব্যক্তিগত হৈ থাকিছিল। সামাজিক

মাধ্যমে মানুহক ৰাজহুৱাভাৱে নিজৰ অভিজ্ঞতা প্ৰকাশ আৰু আনৰ সৈতে একাত্মতা প্ৰকাশৰ এক নতুন সুযোগ দিলে।

হেশ্বটেগটোৱে এক প্ৰকাৰৰ প্ৰতীকী সংগঠনৰ কাম কৰিছিল। ই পৃথক পৃথক ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতাক এটা সাধাৰণ শব্দবন্ধৰ অধীনত সংযুক্ত কৰিছিল। অংশগ্ৰহণকাৰীসকল কোনো আনুষ্ঠানিক সংগঠনৰ সদস্য নহ'লেও তেওঁলোকে একে ৰাজহুৱা আলোচনাত অংশগ্ৰহণ কৰিব পাৰিছিল। ইয়াৰ দ্বাৰা ডিজিটেল সামাজিক আন্দোলন পৰম্পৰাগত সামাজিক আন্দোলনৰ পৰা কেনেদৰে পৃথক হ'ব পাৰে, সেইটো দেখা যায়।

গনমাধ্যম প্ৰতিবেদনেও এজেণ্ডা ছেটিঙত ভূমিকা পালন কৰিছিল। বিষয়টোত ধাৰাবাহিক মনোযোগ দিয়াৰ ফলত কৰ্মক্ষেত্ৰত হয়ৰানি, প্ৰতিষ্ঠানগত দায়বদ্ধতা, ক্ষমতাৰ সম্পৰ্ক, সন্মতি আৰু লিংগ অসমতাৰ দৰে বিষয় ৰাজহুৱা আলোচনাৰ কেন্দ্ৰলৈ আহে। সংবাদ প্ৰতিষ্ঠান, নিয়োগকৰ্তা, শিক্ষানুষ্ঠান আৰু অন্যান্য সংগঠনকো নিজৰ নীতি আৰু পদ্ধতি পুনৰ বিবেচনা কৰিবলৈ চাপৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হয়।

এই আন্দোলনে বিকল্প বৰ্ণনাৰ গুৰুত্বও দেখুৱাইছে। যৌন হয়ৰানিৰ বিষয়ে কেৱল প্ৰতিষ্ঠানৰ চৰকাৰী বক্তব্যৰ জৰিয়তে আলোচনা কৰাৰ পৰিৱৰ্তে ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতা আৰু ভুক্তভোগীৰ কণ্ঠস্বৰ অধিক দৃশ্যমান হৈ উঠিছিল। ইয়াৰ ফলত যৌন হয়ৰানি লুকাই থাকিবলৈ দিয়া সামাজিক পৰিস্থিতিৰ ওপৰতো মনোযোগ কেন্দ্ৰীভূত হয়।

একেসময়তে #MeToo আন্দোলনে কিছুমান জটিল প্ৰশ্নও উত্থাপন কৰিছে। সামাজিক মাধ্যমত ৰাজহুৱাভাৱে অভিযোগ উত্থাপন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰমাণ, ন্যায়সংগত প্ৰক্ৰিয়া, ব্যক্তিগত গোপনীয়তা আৰু সুনামৰ দৰে বিষয় গুৰুত্বপূৰ্ণ। অনলাইন আলোচনা কেতিয়াবা জটিল ঘটনাক অত্যধিক সৰল কৰি তুলিব পাৰে। সেয়েহে এই আন্দোলনৰ সমাজতাত্ত্বিক গুৰুত্ব কেৱল সচেতনতা সৃষ্টিত নহয়; ক্ষমতা, দায়বদ্ধতা, প্ৰতিষ্ঠান আৰু সামাজিক নিয়মৰ বিষয়ে সৃষ্টি হোৱা বৃহত্তৰ আলোচনাতো নিহিত।

এই আন্দোলনৰ বিস্তৃত প্ৰভাৱে দেখুৱাইছে যে গনমাধ্যমে সামাজিক নিয়মৰ পৰিৱৰ্তনত অৰিহণা যোগাব পাৰে। আগতে সহ্য কৰা বা উপেক্ষা কৰা কিছুমান আচৰণ ৰাজহুৱা সমালোচনাৰ বিষয় হৈ উঠিব পাৰে। অৱশ্যে বিভিন্ন সমাজ আৰু প্ৰতিষ্ঠানত দীৰ্ঘম্যাদী পৰিৱৰ্তনৰ পৰিমাণ বেলেগ বেলেগ। সেয়েহে গনমাধ্যম দৃশ্যমানতা সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ এটা অংশ, সম্পূৰ্ণ ব্যাখ্যা নহয়।

ক্ষেত্র অধ্যয়ন: Black Lives Matter

Black Lives Matter বা BLM হৈছে গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ আন এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ উদাহৰণ। ২০১৩ চনত Trayvon Martin-ৰ হত্যাৰ ঘটনাত George Zimmerman-ৰ নির্দোষ সাব্যস্ত হোৱাৰ পিছত এই আন্দোলনৰ উত্থান ঘটে। পৰৱর্তী সময়ত "Black Lives Matter" শ্লোগানটো জাতিগত বৈষম্য, সামাজিক অসমতা আৰু আৰক্ষীৰ হিংসাৰ বিৰুদ্ধে এক বৃহত্তৰ আন্দোলনৰ ৰূপ লয়।

ডিজিটেল গনমাধ্যম এই আন্দোলনৰ বাবে বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ হৈ পৰিছিল, কাৰণ আন্দোলনকাৰীসকলে দর্শকৰ সৈতে পোনপটীয়াকৈ যোগাযোগ আৰু ঘটনাসমূহ নথিভুক্ত কৰিব পাৰিছিল। ছবি আৰু ভিডিঅ'ৰ ব্যৱহাৰে আৰক্ষীৰ কার্যকলাপ আৰু জাতিগত অন্যায়ৰ ঘটনাক মানুহে কেনেদৰে দেখা পায়, সেইটো সলনি কৰিছিল। ২০২০ চনত Minneapolis-ত George Floyd-ৰ হত্যাৰ পিছত আমেৰিকা আৰু বিশ্বৰ বিভিন্ন প্রান্তত ব্যাপক প্রতিবাদ সংঘটিত হয়। ডিজিটেল আৰু পৰম্পৰাগত দুয়ো ধৰণৰ গনমাধ্যমে ঘটনাটোৰ লগতে পৰৱর্তী প্রতিবাদৰ বিষয়ে তথ্য প্রচাৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

দৃশ্যমান গনমাধ্যমৰ ভূমিকা বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। ভিডিঅ'ৰ জৰিয়তে কোনো ঘটনাৰ দৃশ্যমান নথি জনসাধাৰণৰ ওচৰলৈ যাব পাৰে। অৱশ্যে কোনো দৃশ্যৰ অর্থ বুজিবলৈ তাৰ সামাজিক আৰু ঐতিহাসিক পৰিপ্রেক্ষিতৰ প্রয়োজন হয়। প্রতিবাদৰ ছবি আৰু ভিডিঅ'ই জনসাধাৰণৰ সামূহিক সংগঠনৰ পৰিসৰো দৃশ্যমান কৰি তুলিছিল।

গনমাধ্যম প্রতিবেদনে জাতিগত অন্যায় আৰু আৰক্ষী ব্যৱস্থাৰ ওপৰত ৰাজহুৱা আলোচনাক কেন্দ্রীভূত কৰাত সহায় কৰিছিল। আন্দোলনকাৰী, সাংবাদিক, শিক্ষাবিদ, ৰাজনীতিবিদ আৰু সম্প্রদায়ভিত্তিক সংগঠনসমূহে প্রতিষ্ঠানগত বর্ণবাদ, আৰক্ষী ব্যৱস্থা, ৰাজহুৱা দায়বদ্ধতা আৰু সামাজিক সমতাৰ বিষয়ে বিতর্কত অংশগ্রহণ কৰিছিল।

এই আন্দোলনে নেটৱর্কভিত্তিক যোগাযোগৰ গুৰুত্বও দেখুৱাইছে। স্থানীয় কোনো ঘটনা অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে বিশ্বব্যাপী আলোচনাৰ বিষয় হৈ পৰিব পাৰে। আমেৰিকাৰ বাহিৰৰ মানুহেও নিজৰ সমাজৰ জাতিগত, জাতিগত-সম্প্রদায়ভিত্তিক, জাতিভিত্তিক অথবা প্রতিষ্ঠানগত বৈষম্যৰ সৈতে বিষয়টোক সংযোগ কৰি আলোচনা আগবঢ়াইছিল।

কিন্তু সামাজিক আন্দোলনৰ গনমাধ্যম উপস্থাপন সকলো সংবাদ মাধ্যমত একে নহয়। কোনো গনমাধ্যমে সংস্কাৰৰ দাবীত অধিক গুৰুত্ব দিব পাৰে, আন কোনো গনমাধ্যমে

আইন-শৃংখলা, সম্পত্তিৰ ক্ষতি, আৰক্ষীৰ প্ৰতিক্ৰিয়া অথবা সম্প্ৰদায়ৰ একাত্মতাৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব দিব পাৰে। ইয়াৰ পৰা ফ্ৰেমিঙৰ গুৰুত্ব স্পষ্ট হয়।

সেয়েহে BLM-ৰ উদাহৰণে গনমাধ্যমৰ জৰিয়তে সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ কেইবাটাও দিশ—দৃশ্যমানতা, নথিভুক্তকৰণ, সংগঠিতকৰণ, এজেণ্ডা ছেটিং, বিকল্প বৰ্ণনা আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় যোগাযোগ—দেখুৱায়। একে সময়তে ই দেখুৱায় যে গনমাধ্যমৰ প্ৰভাৱ বৃহত্তৰ ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক গাঁথনিৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হয়।

গনমাধ্যম, সামাজিক পৰিৱৰ্তন আৰু ভাৰতীয় প্ৰেক্ষাপট

ভাৰতত শিক্ষা, জাতিগত বৈষম্য, লিংগ সম্পৰ্ক, গ্ৰাম্য উন্নয়ন, স্বাস্থ্য, পৰিৱেশ, দুৰ্নীতি, দৰিদ্ৰতা আৰু সামাজিক কল্যাণৰ দৰে বিষয়ত জনসচেতনতা সৃষ্টি আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনত গনমাধ্যমে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছে। বাতৰি কাকত, ৰেডিঅ', টেলিভিছন, চিনেমা আৰু ডিজিটেল প্লেটফৰ্মে এই প্ৰক্ৰিয়াসমূহত বিভিন্ন ধৰণে অংশগ্ৰহণ কৰিছে।

আঞ্চলিক ভাষাৰ গনমাধ্যম বিশেষভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ, কাৰণ ইয়াৰ জৰিয়তে স্থানীয় মানুহে নিজৰ ভাষাত সামাজিক সমস্যাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰে। সম্প্ৰদায়ভিত্তিক গনমাধ্যমে ৰাষ্ট্ৰীয় বিষয়সমূহক স্থানীয় অভিজ্ঞতাৰ সৈতে সংযোগ কৰিব পাৰে। ডিজিটেল প্লেটফৰ্মে ভাৰতীয় ভাষাসমূহত যোগাযোগৰ সম্ভাৱনা আৰু অধিক বৃদ্ধি কৰিছে।

ভাৰতৰ সামাজিক বৈচিত্ৰ্যৰ বাবে গনমাধ্যম প্ৰতিনিধিত্বৰ গুৰুত্ব যথেষ্ট বেছি। জাতি, জনজাতি, ধৰ্ম, ভাষা, অঞ্চল, লিংগ, শ্ৰেণী, প্ৰতিবন্ধকতা আৰু গ্ৰাম-নগৰ বিভাজনৰ সৈতে জড়িত বিষয়সমূহ বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ে বিভিন্ন ধৰণে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰে। গনমাধ্যমে এই পাৰ্থক্যসমূহ প্ৰকাশ কৰাৰ ক্ষেত্ৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। কিন্তু এনে প্ৰতিনিধিত্বৰ ক্ষেত্ৰত ঐতিহাসিক অসমতা আৰু সাংস্কৃতিক পৰিপ্ৰেক্ষিতৰ প্ৰতিও সংবেদনশীলতা প্ৰয়োজন।

ডিজিটেল গনমাধ্যমে সৰু চহৰ আৰু গ্ৰামাঞ্চলৰ মানুহৰ বাবেও নতুন সুযোগ সৃষ্টি কৰিছে। স্মাৰ্টফোন আৰু ইণ্টাৰনেটৰ জৰিয়তে স্থানীয় সমস্যাৰ বিষয়ে বৃহৎ দৰ্শকৰ ওচৰলৈ তথ্য পঠিয়াব পৰা যায়। কিন্তু ইণ্টাৰনেটৰ সুবিধা, ডিজিটেল সাক্ষৰতা, ভাষাগত সম্পদ আৰু অৰ্থনৈতিক সামৰ্থ্যৰ পাৰ্থক্যই এতিয়াও অংশগ্ৰহণৰ ধৰণ নিৰ্ধাৰণ কৰে।

সেয়েহে ভাৰতীয় অভিজ্ঞতাই দেখুৱায় যে গনমাধ্যমৰ প্ৰভাৱ সকলো সমাজত একে বুলি ধৰি ল'ব নোৱাৰি। গনমাধ্যমক নিৰ্দিষ্ট সামাজিক, সাংস্কৃতিক আৰু ঐতিহাসিক পৰিপ্ৰেক্ষিতৰ মাজত অধ্যয়ন কৰিব লাগে।

গনমাধ্যম, বিশ্বায়ন আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তন

বিশ্বায়নে গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ সম্পৰ্ক অধিক গভীৰ কৰিছে। ছেটেলাইট টেলিভিছন, আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সংবাদ নেটৱৰ্ক, সামাজিক মাধ্যম, ষ্ট্ৰিমিং প্লেটফৰ্ম আৰু বিশ্বব্যাপী ডিজিটেল যোগাযোগে তথ্য আৰু সাংস্কৃতিক বিষয়বস্তু ৰাষ্ট্ৰীয় সীমা অতিক্ৰম কৰি চলাচল কৰাৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰিছে।

বিশ্বব্যাপী গনমাধ্যমে গণতন্ত্ৰ, মানৱ অধিকাৰ, লিংগ সমতা, পৰিৱেশ সংৰক্ষণ, উপভোক্তা সংস্কৃতি, শিক্ষা আৰু জীৱনশৈলীৰ বিষয়ে নতুন ধাৰণা প্ৰচাৰ কৰিব পাৰে। সামাজিক আন্দোলনসমূহো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় হৈ উঠিব পাৰে, কাৰণ বিভিন্ন দেশৰ আন্দোলনকাৰীয়ে নিজৰ কৌশল, অভিজ্ঞতা আৰু বাৰ্তা ইজনে সিজনৰ সৈতে ভাগ-বতৰা কৰিব পাৰে।

কিন্তু বিশ্বায়নৰ অৰ্থ এইটো নহয় যে সকলো সমাজ সাংস্কৃতিকভাৱে একে হৈ পৰে। স্থানীয় সম্প্ৰদায়ে বিশ্বব্যাপী ধাৰণাক নিজৰ সাংস্কৃতিক পৰিপ্ৰেক্ষিত অনুসৰি পুনৰ ব্যাখ্যা কৰে। ইয়াৰ ফলত সাংস্কৃতিক সংমিশ্ৰণৰ সৃষ্টি হ'ব পাৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, বিশ্বব্যাপী ডিজিটেল ফৰ্মেট ব্যৱহাৰ কৰি স্থানীয় ভাষা, পৰম্পৰা, সংগীত আৰু সামাজিক সমস্যাৰ বিষয়ে যোগাযোগ কৰিব পাৰি।

সেয়েহে বিশ্বব্যাপী গনমাধ্যমে সাংস্কৃতিক আন্তঃক্ৰিয়া বৃদ্ধি কৰিলেও ইয়াৰ ফলাফল স্থানীয় প্ৰতিষ্ঠান, সামাজিক গাঁথনি, ঐতিহাসিক অভিজ্ঞতা আৰু দৰ্শকৰ ব্যাখ্যাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ নেতিবাচক দিশ

গনমাধ্যমৰ প্ৰভাৱে ক্ষতিকাৰক পৰিণতিও সৃষ্টি কৰিব পাৰে। ইয়াৰ ভিতৰত ভুল তথ্য বা **Misinformation** অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ সমস্যা। বিশেষকৈ আৱেগিকভাৱে উত্তেজক বা

মনোযোগ আকর্ষণৰ বাবে সৃষ্টি কৰা বিষয়বস্তু ডিজিটেল নেটৱৰ্কত অতি দ্রুতগতিত প্রচাৰিত হ'ব পাৰে।

Stereotyping বা কু-ধাৰণা সৃষ্টি কৰাটো আন এটা সমস্যা। কোনো বিশেষ সামাজিক গোটৰ নেতিবাচক প্রতিনিধিত্ব বাৰে বাৰে প্রকাশ পালে পক্ষপাতিত্ব আৰু বৈষম্য শক্তিশালী হ'ব পাৰে। চাঞ্চল্যকৰ সংবাদে কোনো সামাজিক সমস্যাক লৈ অতিৰঞ্জিত ভয় বা **Moral Panic**-ৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

বাণিজ্যিক চাপেও গনমাধ্যম বিষয়বস্তুক প্রভাৱিত কৰিব পাৰে। যেতিয়া দর্শকৰ মনোযোগ আৰু বিজ্ঞাপনৰ পৰা লাভ অর্জন অধিক গুৰুত্বপূর্ণ হৈ পৰে, তেতিয়া গভীৰ বিশ্লেষণতকৈ চাঞ্চল্যকৰ বা আৱেগিক বিষয়বস্তুক অধিক প্রাধান্য দিয়া হ'ব পাৰে। ইয়াৰ ফলত ৰাজহুৱা আলোচনাৰ মান হ্রাস পাব পাৰে।

ডিজিটেল প্লেটফর্মে ব্যক্তিগত গোপনীয়তা আৰু নজৰদাৰীৰ বিষয়েও প্রশ্ন উত্থাপন কৰিছে। অনলাইন কার্যকলাপৰ জৰিয়তে ব্যক্তিগত তথ্য সংগ্রহ কৰিব পৰা যায় আৰু এলগৰিদমিক ব্যৱস্থাই ব্যৱহাৰকাৰীয়ে কোনটো বিষয়বস্তু দেখিব, তাৰ ওপৰত প্রভাৱ পেলাব পাৰে। ইয়াৰ পৰা স্পষ্ট হয় যে প্রযুক্তি সামাজিকভাৱে নিৰপেক্ষ নহয়; ই অর্থনৈতিক আৰু প্রতিষ্ঠানগত ব্যৱস্থাৰ মাজত নিহিত হৈ থাকে।

ডিজিটেল বিভাজন

ডিজিটেল গনমাধ্যমৰ সুবিধা সমাজৰ সকলো লোকৰ মাজত সমানে বিতৰণ হোৱা নাই। **Digital Divide** বা ডিজিটেল বিভাজন হৈছে ডিজিটেল প্রযুক্তিৰ সুবিধা লাভ আৰু সেই প্রযুক্তি ফলপ্রসূভাৱে ব্যৱহাৰ কৰাৰ ক্ষেত্রত থকা অসমতা। আয়, ভৌগোলিক অৱস্থান, শিক্ষা, লিংগ, বয়স, আন্তঃগাঁথনি, ভাষা আৰু অন্যান্য সামাজিক কাৰকে এই বিভাজন সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

কোনো ব্যক্তিৰ ইণ্টাৰনেটৰ সুবিধা থাকিলেও তেওঁ অর্থপূর্ণ ডিজিটেল অংশগ্রহণ কৰিব নোৱাৰিব পাৰে। ব্যয়বহুল ডাটা, দুর্বল নেটৱৰ্ক, সীমিত ডিজিটেল দক্ষতা অথবা বিশ্বাসযোগ্য তথ্যৰ অভাৱ ইয়াৰ কাৰণ হ'ব পাৰে। সেয়েহে ডিজিটেল বিভাজন কেৱল প্রযুক্তিগত সুবিধাৰ অভাৱ নহয়; ইয়াৰ সৈতে সুবিধাৰ মান আৰু ডিজিটেল সক্ষমতাৰ পার্থক্যও জড়িত।

অন্তর্ভুক্তিমূলক সামাজিক পৰিৱর্তনৰ বাবে ডিজিটেল বিভাজন হ্রাস কৰাটো গুৰুত্বপূর্ণ। উন্নত ডিজিটেল আন্তঃগাঁথনি, সুলভ ইণ্টাৰনেট, ডিজিটেল শিক্ষা, সকলোৰে বাবে সহজলভ্য বিষয়বস্তু আৰু ভাষাগত বৈচিত্র্যই অর্থপূর্ণ ডিজিটেল অংশগ্রহণ বৃদ্ধি কৰিব পাৰে।

সামাজিক সংঘাতৰ এক ক্ষেত্র হিচাপে গনমাধ্যম

গনমাধ্যম এনে এক ক্ষেত্রত পৰিণত হ'ব পাৰে, য'ত বিভিন্ন সামাজিক গোটে সামাজিক অর্থৰ ওপৰত নিজৰ নিজৰ দাবী উত্থাপন কৰে। একেটা ঘটনাক বিভিন্ন গোটে বিভিন্ন ধৰণে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰে আৰু নিজৰ পছন্দৰ ব্যাখ্যাক প্রধান সামাজিক বর্ণনা হিচাপে প্রতিষ্ঠা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব পাৰে।

সামাজিক আন্দোলন, ৰাজনৈতিক সংঘাত, পৰিৱেশগত বিতর্ক আৰু পৰিচয়কেন্দ্রিক আলোচনাত এই সংঘাত বিশেষভাৱে দেখা যায়। প্রতিটো গোটে নিজৰ স্বার্থ আৰু মূল্যবোধ অনুসৰি কোনো বিষয়ক ফ্রেম কৰাৰ চেষ্টা কৰিব পাৰে।

সমাজতাত্ত্বিক দৃষ্টিকোণৰ পৰা গনমাধ্যম সেয়েহে কেৱল এক নিৰপেক্ষ তথ্যৰ স্থান নহয়। ই ক্ষমতা, সংঘাত, আলোচনা, প্রতিনিধিত্ব আৰু বৈধতা লাভৰ প্রতিযোগিতাৰে গঠিত এক সামাজিক ক্ষেত্র।

গনমাধ্যম আৰু দৈনন্দিন জীৱনৰ পৰিৱর্তন

গনমাধ্যমৰ প্রভাৱ কেৱল বৃহৎ সামাজিক আন্দোলন বা ৰাজনৈতিক ঘটনাৰ মাজতে সীমাবদ্ধ নহয়। ই দৈনন্দিন জীৱনকো গভীৰভাৱে সলনি কৰিছে। মানুহে বর্তমান শিক্ষা, চাকৰি, বজাৰ, মনোৰঞ্জন, যোগাযোগ, বেংকিং, চৰকাৰী সেৱা আৰু সামাজিক সম্পর্কৰ বাবে ডিজিটেল গনমাধ্যম ব্যৱহাৰ কৰে।

এই পৰিৱর্তনে পৰিয়ালৰ পাৰস্পৰিক যোগাযোগ, বন্ধুত্বৰ নেটৱর্ক, কর্মপদ্ধতি আৰু অবসৰৰ ধৰণত প্রভাৱ পেলাব পাৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, স্মার্টফোনে একেটা যন্ত্রৰ ভিতৰত বহু যোগাযোগ মাধ্যম একত্রিত কৰিছে। মানুহে একে প্রযুক্তিৰ জৰিয়তে বাতৰি পঢ়িব পাৰে, আত্মীয়-স্বজনৰ সৈতে যোগাযোগ কৰিব পাৰে, অনলাইন শ্রেণীত অংশগ্রহণ কৰিব পাৰে,

শিক্ষামূলক ভিডিঅ' চাব পাৰে, সামাজিক আন্দোলনত অংশগ্রহণ কৰিব পাৰে আৰু ৰাজহুৱা তথ্য লাভ কৰিব পাৰে।

সেয়েহে গনমাধ্যমক দৈনন্দিন সামাজিক জীৱনৰ পৰা পৃথক কৰি চাব নোৱাৰি। সামাজিক পৰিৱৰ্তন কেৱল নাটকীয় ৰাজনৈতিক বা সামাজিক ঘটনাৰ জৰিয়তে নহয়; মানুহৰ দৈনন্দিন আচৰণ আৰু জীৱনধাৰাৰ সৰু সৰু পৰিৱৰ্তনৰ জৰিয়তেও সংঘটিত হয়।

সমসাময়িক সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ ক্ষেত্ৰ হৈছে গনমাধ্যম। তথ্য প্ৰচাৰ, অৰ্থ নিৰ্মাণ, ৰাজহুৱা আলোচনা, সামাজিক গোটৰ প্ৰতিনিধিত্ব, সামূহিক কাৰ্যকলাপ সংগঠিতকৰণ আৰু ভৌগোলিক-প্ৰতিষ্ঠানগত সীমা অতিক্ৰম কৰি মানুহক সংযোগ কৰাৰ ক্ষমতাৰ বাবেই গনমাধ্যমৰ গুৰুত্ব বৃদ্ধি পাইছে। বাতৰি কাকত আৰু ৰেডিঅ'ৰ পৰা আৰম্ভ কৰি টেলিভিছন, ৰেবছাইট, সামাজিক মাধ্যম আৰু ষ্ট্ৰিমিং সেৱালৈকে যোগাযোগ প্ৰযুক্তিৰ প্ৰতিটো পৰিৱৰ্তনে সমাজে কেনেদৰে যোগাযোগ কৰে আৰু নিজকে কেনেদৰে বুজে, সেইটো সলনি কৰি আহিছে।

গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ সম্পৰ্ক বহুস্তৰীয়। প্ৰতিষ্ঠানগত সমস্যাৰ প্ৰতি জনসাধাৰণৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰি আৰু সংস্কাৰৰ দাবী সৃষ্টি কৰি গনমাধ্যমে গাঁথনিগত পৰিৱৰ্তনত অৰিহণা যোগাব পাৰে। প্ৰচলিত বিশ্বাস আৰু আচৰণৰ ধাৰণাক প্ৰশ্ন কৰি ই নিয়মনিষ্ঠ পৰিৱৰ্তন ঘটাব পাৰে। নতুন মূল্যবোধ, প্ৰতীক, ভাষা, জীৱনশৈলী আৰু শিল্পকলাৰ ৰূপ প্ৰচাৰ কৰি সাংস্কৃতিক পৰিৱৰ্তনতো ই অৰিহণা যোগায়। সামাজিক আন্দোলনৰ ক্ষেত্ৰত সংগঠিতকৰণ, এজেণ্ডা ছেটিং, বিকল্প বৰ্ণনা আৰু সামূহিক পৰিচয় গঠনত গনমাধ্যমৰ ভূমিকা দেখা যায়।

ডিজিটেল গনমাধ্যমে এই সম্ভাৱনাসমূহ বহুগুণে বৃদ্ধি কৰিছে। পৰম্পৰাগত গনমাধ্যম প্ৰতিষ্ঠানৰ ওপৰত সম্পূৰ্ণ নিৰ্ভৰ নকৰাকৈ ব্যক্তিয়ে এতিয়া ৰাজহুৱা যোগাযোগত অংশগ্রহণ কৰিব পাৰে। সামাজিক মাধ্যমৰ জৰিয়তে স্থানীয় অভিজ্ঞতা বিশ্বব্যাপী দৰ্শকৰ ওচৰলৈ যাব পাৰে আৰু অনলাইন সম্প্ৰদায়ে ভৌগোলিক দূৰত্ব অতিক্ৰম কৰি সামূহিক কাৰ্যকলাপৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। #MeToo আন্দোলন আৰু Black Lives Matter-ৰ উদাহৰণে দেখুৱাইছে যে ডিজিটেল যোগাযোগে ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতা আৰু স্থানীয় ঘটনাক কেনেদৰে বৃহত্তৰ ৰাজহুৱা আলোচনালৈ ৰূপান্তৰ কৰিব পাৰে।

তথাপি গনমাধ্যমক সামাজিক পৰিৱর্তনৰ স্বয়ংক্রিয় বা একমাত্র কাৰণ হিচাপে দেখা উচিত নহয়। গনমাধ্যম বৃহত্তৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক, অর্থনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক গাঁথনিৰ মাজত কাম কৰে। মালিকানা, প্রযুক্তিগত আন্তঃগাঁথনি, দর্শকৰ আচৰণ, প্রতিষ্ঠানগত ক্ষমতা, বিজ্ঞাপন, এলগৰিদম আৰু প্ররেশৰ অসমতাই গনমাধ্যমৰ কার্যপদ্ধতিক প্রভাৱিত কৰে। যি গনমাধ্যম প্রযুক্তিয়ে প্রান্তীয় গোটক শক্তিশালী কৰিব পাৰে, সেই একে প্রযুক্তিয়েই কু-ধাৰণা, ভুল তথ্য, বঞ্চনা আৰু অসমতাকো পুনৰ উৎপাদন কৰিব পাৰে।

গনমাধ্যম ফ্রেমিং বিশেষভাৱে গুৰুত্বপূর্ণ, কাৰণ সামাজিক সমস্যাক কেনেদৰে উপস্থাপন কৰা হয়, তাৰ ওপৰত মানুহে সেই সমস্যাক কেনেদৰে বুজিব আৰু তাৰ প্রতি কেনেদৰে সঁহাৰি জনাব, সেয়া নির্ভৰ কৰিব পাৰে। কোনো সামাজিক সমস্যাক ব্যক্তিগত ব্যর্থতা, গাঁথনিগত অসমতা, ৰাজনৈতিক সংঘাত, পৰিৱেশগত সংকট, অর্থনৈতিক সমস্যা অথবা সাংস্কৃতিক বিষয় হিচাপে উপস্থাপন কৰিব পাৰি। বিভিন্ন ফ্রেমে বিভিন্ন ব্যাখ্যা আৰু সামাজিক প্রতিক্রিয়াৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। সেয়েহে গনমাধ্যমৰ সৈতে সমালোচনামূলকভাৱে জড়িত হোৱাটো অতি প্রয়োজনীয়।

এই পৰিপ্রেক্ষিতত গনমাধ্যম সাক্ষৰতা সমসাময়িক নাগৰিকত্বৰ এক মৌলিক প্রয়োজনীয়তা। ব্যক্তিয়ে নির্ভৰযোগ্য উৎস চিনাক্ত কৰিব পাৰিব লাগিব, প্রমাণ আৰু মতামতৰ মাজত পার্থক্য কৰিব পাৰিব লাগিব, ফ্রেমিং আৰু পক্ষপাতিত্ব চিনাক্ত কৰিব পাৰিব লাগিব, প্রভাৱ বিস্তাৰৰ কৌশল বুজিব পাৰিব লাগিব আৰু ডিজিটেল বিষয়বস্তু সমালোচনামূলকভাৱে মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব লাগিব। গনমাধ্যম সাক্ষৰতাই মানুহক নিষ্ক্রিয়ভাৱে তথ্য গ্রহণ কৰাৰ পৰা সক্রিয় আৰু সমালোচনামূলক অংশগ্রহণৰ দিশলৈ লৈ যায়।

শেষত ক'ব পাৰি যে গনমাধ্যম আৰু সমাজৰ মাজত এক পাৰস্পৰিক সম্পর্ক আছে। সমাজে গনমাধ্যম প্রতিষ্ঠান, প্রযুক্তি, কাহিনী আৰু দর্শক সৃষ্টি কৰে; আনহাতে গনমাধ্যমে সমাজে নিজকে কেনেদৰে বুজে আৰু পৰিৱর্তনৰ প্রতি কেনেদৰে সঁহাৰি জনায়, সেইটো প্রভাৱিত কৰে। গনমাধ্যমে লুকাই থকা সামাজিক সমস্যাক দৃশ্যমান কৰিব পাৰে, প্রান্তীয় কণ্ঠস্বৰক শক্তিশালী কৰিব পাৰে, আধিপত্যশীল বর্ণনাক প্রত্যাহ্বান জনাব পাৰে, সামূহিক কার্যকলাপক উৎসাহিত কৰিব পাৰে আৰু সামাজিক নিয়ম আৰু প্রতিষ্ঠানৰ পৰিৱর্তনত অৱিহণা যোগাব পাৰে। কিন্তু গনমাধ্যমৰ প্রভাৱ সদায় সেই বৃহত্তৰ সামাজিক পৰিপ্রেক্ষিতৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰে, যাৰ ভিতৰত যোগাযোগ সংঘটিত হয়।

সেয়েহে গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ সমাজতাত্ত্বিক অধ্যয়নৰ বাবে ইয়াৰ সম্ভাৱনা আৰু সীমাবদ্ধতা দুয়োটাকে সমান গুৰুত্বৰে বুজিব লাগিব। গনমাধ্যম নিজে স্বভাৱগতভাৱে পৰিৱৰ্তনমুখীও নহয় আৰু স্বভাৱগতভাৱে ৰক্ষণশীলও নহয়। ই সামাজিক আন্তঃক্রিয়া, সাংস্কৃতিক উৎপাদন, ক্ষমতা, সংঘাত, আলোচনা আৰু সামূহিক কার্যকলাপৰ এক ক্ষেত্র। গনমাধ্যমে সামাজিক পৰিৱৰ্তনত কিমান আৰু কেনেদৰে অৰিহণা যোগাব, সেয়া নির্ভৰ কৰে প্রযুক্তি কেনেদৰে নির্মাণ কৰা হৈছে, প্রতিষ্ঠানসমূহ কেনেদৰে পৰিচালিত হয়, বার্তা কেনেদৰে সৃষ্টি আৰু ব্যাখ্যা কৰা হয় আৰু ব্যক্তি তথা সম্প্রদায়ে যোগাযোগৰ সম্পদসমূহ কেনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰে, তাৰ ওপৰত। ক্রমাৎ অধিক সংযুক্ত হৈ পৰা বর্তমান বিশ্বত সমসাময়িক সমাজে কেনেদৰে নিজকে পুনৰ উৎপাদন কৰে, সংঘাতৰ সৈতে কেনেদৰে আলোচনা কৰে আৰু সময়ৰ লগে লগে কেনেদৰে ৰূপান্তৰিত হয়, সেই কথা বুজিবলৈ গনমাধ্যম আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ এই সম্পর্কসমূহ বুজাটো অত্যন্ত প্রয়োজনীয়।